Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

46-йил чиқиши № 281 (12.935). 4 декабрь 1964 йил ЖУМА Баҳоси 2 тийин.

ИЛҒОРЛАРГА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети ноябрнинг учинчи ўн кунлигида кузги шудгорлаш ишларининг якунларини кўриб чиқдилар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи Андижон областига берилди (область партия комитетининг секретари ўртоқ Ҳайдаров, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Абдураҳимов, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш область бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Холхобов, «Узсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси ўртоқ Лапшин). Бу область ноябрь ойининг учинчи ўн кунлигида кузги шудгорлаш планини 24,2 процент адо этган ва мавсум бошидан бери планни 34,4 процент бажарган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети республиканинг қолган областларида ноябрнинг учинчи ўн кунлигида кузги шудгорлашнинг паст суръатларда ва қониқарсиз олиб борилаётганлиги сабабли иккинчи кўчма Қизил байроқни бермасликка қарор қилдилар.

* * *

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети ноябрнинг учинчи ўн кунлигида кузги бошоқли дон экинлари экиш қандай бораётганлигини кўриб чиқиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғини Сурхондарё областига беришга қарор қилдилар (область партия комитетининг секретари ўртоқ Шамсиддинов, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Умаров, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш область бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Саидаҳмедов, «Узсельхозтехника» область бирлашмасининг раиси ўртоқ Короткий). Бу областда кузги дон экинлари экиладиган ерларни ҳайдаш плани бажарилди ва ноябрнинг учинчи ўн кунлигида кузги дон экиш плани 9,9 процент, мавсум бошидан бери 83,4 процент бажарилди. Байроқ Сирдарё областидан олиб берилади.

«ПАХТА БАЙРАМИ» КУНЛАРИДА

Эртага, 5 декабрда республикамизда пахта байрами. Пахта байрами улуғ кунда — СССР Конституцияси кунида ўтказилмоқда. Республикамиз шаҳар ва қишлоқларида, саноат корхоналари ва ўқув юртларида 10 декабргача турли хил темаларда лекциялар уюштирилади. Меҳнаткашлар «Пахта етиштиришни ҳар томонлама кўпайтириш — Ўзбекистон меҳнаткашларининг муҳим ватанпарварлик ва интернационал бурчидир», «СССР Конституцияси — жаҳонда энг демократик конституциядир» деган темалардаги лекцияларни тинглайдилар.

Колхоз ва совхозларда, саноат корхоналари ва ўқув юртларида, муассасаларда қишлоқ хўжалиги ҳамда саноат ишлаб чиқаришининг илғорлари билан, фан ва маданият арбоблари билан учрашув кечалари ўтказилади. Бу учрашувлар республика давлатга пахта сотиш бўйича социалистик мажбуриятини бажарганлиги шарафига бағишланади. Учрашувларда бадиий ҳаваскорлик тўгараклари аъзолари, адабиёт ва санъат арбобларининг чиқишлари бўлади, янги фильмлар намойиш қилинади.

5 ва 6 декабрда спорт ишқибозларининг ҳақиқий байрами бўлади. Республиканинг барча областлари ва районларида чавандозлик бўйича мусобақалар ўтказилади, турли хил спорт учрашувлари ҳамда халқ ўйинлари уюштирилади. Чавандозлик спортини севган кишилар 5 декабрда Тошкент ипподромига йиғилишлари мумкин. Бу ердаги мусобақада республиканинг ҳамма областлари ва Қорақалпоғистон АССРдан вакиллар қатнашади.

Театр ҳамда концерт ташкилотлари ҳам «Пахта байрами»га катта тайёргарлик билан келдилар. Пойтахт театрлари ҳамда область театрлари пахта байрами кунларида ўзларининг энг яхши спектаклларини кўрсатадилар. Пойтахт санъаткорларининг томошаларини область меҳнаткашлари кўришга муяссар бўладилар. Андижон шаҳрида ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестри, Бухоро шаҳрида эстрада ансамбли, Сурхондарё областида ўзбек ашула ва рақс ансамбли, Тошкент областида Хоразм ашула ва рақс ансамблининг чиқишлари уюштирилади.

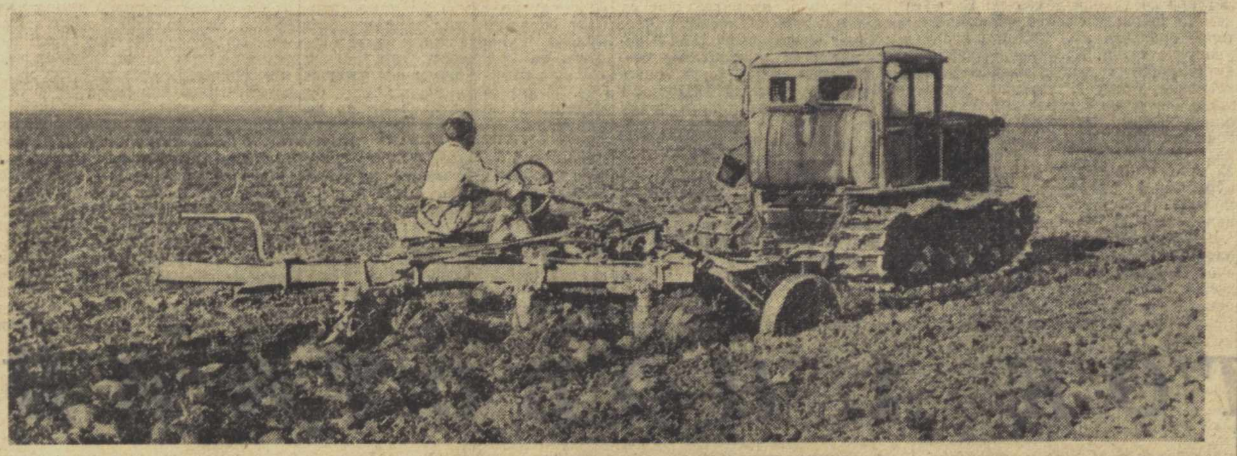

ПЛАН ТЎЛДИ

Республикамиз ихтисослаштирилган корхоналарининг паррандабоқарлари катта меҳнат зафарини қўлга киритдилар. Улар парранда маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш йиллик планини шараф билан бажарганликлари ҳақида ғалаба рапорти бердилар.

Планнинг бажарилишига паррандачилик фабрикалари, инкубатория-паррандачилик станциялари катта ҳисса қўшдилар. Улар жуда кўп миқдорда тухум етиштириб бердилар. Ихтисослаштирилган паррандачилик корхоналарида 22 миллион 1 минг дона тухум етиштирилди. Ҳозиргача 1963 йилдагига қараганда 8,5 миллион дона кўп тухум олинди.

Ихтисослаштирилган паррандачилик корхоналари шу кунга қадар парранда гўшти сотиш йиллик планини 101,5 процент адо этдилар. Пландаги 700 тонна ўрнига 711 тонна парранда гўшти сотилди.

Шунингдек, жўжа очиртириш йиллик плани ҳам ошириб бажарилди. Республика колхоз ва совхозларига ихтисослаштирилган паррандачилик корхоналаридан 3,4 миллион бош жўжа етиштириб берилди.

Жиззах ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунизм» колхозининг пахтакорлари келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин яратмоқдалар. Барча ҳайдов тракторлари ишга туширилди. Кузги шудгорлаш тез суръатлар билан олиб борилляпти. Суратда: колхознинг 4-бригадасида ер ҳайдаш пайти.

И. Глауберзон фотоси.

БЮДЖЕТ КОМИССИЯСИДА

Республикадаги бир қанча министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари иштирокида Ўзбекистон ССР Олий Совети бюджет комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди.

Республиканинг 1965 йилги Давлат плани ва Давлат бюджети лойиҳалари Ўзбекистон ССР Олий Советининг бўлажак тўртинчи сессиясида муҳокама қилинажаги муносабати билан, комиссия Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши тўқимачилик-трикотаж саноати ва енгил саноат бош бошқармаларининг (Ўзбекистон ССР корхоналарига доир), Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги Ипакчилик бош бошқармасининг, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бош бошқармасининг, «Ўзглавстрой»нинг, Соғлиқни сақлаш министрлигининг, республика «Узсельхозтехника» бирлашмасининг, Сирдарё область ижроия комитетининг хўжалик-молиявий фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларни, шунингдек, республика колхоз ва совхозларида етиштирилаётган маҳсулотни ҳисобга олиш қандай аҳволда экани тўғрисида Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигининг докладини муҳокама этишга қарор қилди.

Айни маҳалда комиссия Ўзбекистон ССРнинг 1965 йилги Давлат плани ва Давлат бюджети лойиҳалари хусусида министрликлар, идоралар, маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари тақдим этган мулоҳазаларни ва таклифларни ўрганишга киришмоқда.

СОВЕТ—ЧЕХОСЛОВАКИЯ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ АБАДИЙ

СОВЕТ—ЧЕХОСЛОВАК ДЎСТЛИГИ МИТИНГИ

3 декабрда Кремлдаги Съездлар саройида кўпминг киши иштироки билан совет—чехословак дўстлиги митинги бўлиб ўтди. Митинг Чехословакия Социалистик Республикаси партия-давлат делегациясининг Москвага қилган визитига ҳамда дўстлик, ўзаро ёрдам ва урушдан кейинги ҳамкорлик тўғрисида СССР билан Чехословакия ўртасида тузилган шартноманинг 21 йиллигига бағишланди.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Чехословакия Социалистик Республикасининг президенти Антонин Новотний бошлиқ Чехословакия Социалистик Республикаси делегациясининг аъзолари президиумда ўтирибдилар. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари меҳмонлар билан бирга президиумдан жой олганлар.

Митингни КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Н. Г. Егоричев очди.

Москва-Сортировочная локомотив депосининг машинисти коммунистик меҳнат зарбдори Е. М. Дианов, академик В. А. Котельников, 36-мактаб-интернат ўқитувчиси Н. В. Евдокимовалар сўзга чиқиб, совет кишиларининг қардош чехословак халқига қизғин дўстлик туйғуларини изҳор қилдилар.

Митингда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев ва Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Чехословакия Социалистик Республикасининг президенти Антонин Новотний нутқ сўзладилар. (ТАСС).

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚИ

Қадрдон ўртоқ Новотний!
Қадрдон ўртоқ Ленарт!
Чехословакиялик азиз дўстлар!
Москвалик азиз ўртоқлар!

Бугун Москва меҳнаткашларининг вакиллари қардош Чехословакиядан мамлакатимизга келган партия-давлат делегациясини — Антонин Новотний, Йозеф Ленарт, Отокар Шимунек, Михал Сабольчик, Олдржих Черник, Вацлав Давид, Олдржих Павловский ўртоқларни табрикламоқ учун бу ерга тўпланишди.

Социализм мамлакатларидаги дўстларимиз билан мунтазам суратда учрашиб туриш, тажрибаларни айирбошлаш, келгусига мўлжалланган режаларни биргаликда муҳокама қилиш бизнинг яхши одатимиз бўлиб қолди. Бундай учрашувлар катта наф келтиради. Бу учрашувлар социалистик давлатлар халқлари ўртасидаги қардошларча муносабатларни янада кўпроқ мустаҳкамлайди. Бу ерда ҳозир бўлган барча кишилар номидан меҳмонларимизга шу гапларни айтишни истайман:

Азиз дўстлар, сизларнинг юртимизга келишларингиздан жуда хурсандмиз! Совет кишилари сизлар орқали бутун чехословак халқини қизғин табриклайдилар. Унга бахт-саодат, равнақ топиш ва социалистик қурилишда катта муваффақиятлар тилайдилар.

Социалистик Чехословакияда бўлган, Прагани ёки Братиславани, Брнони ёки Плзенни ёки ана шу кўркам мамлакатнинг бошқа шаҳарлари ва районларини кўрган ҳар бир киши қадимий чехословак ўлкаси қай тариқа гўзаллашиб бораётганлигини, ишчилар ва деҳқонлар ўзлари учун, халқ бахт-саодати, ўз болаларининг бахт-саодати учун ишлаётганларида уларнинг меҳнати қандай ажойиб самаралар бераётганлигини яққол кўриб ишонч ҳосил қила олди.

Социализм мамлакатлари ўз экономикасини тез суръатлар билан ривожлантираётганликлари тўғрисида бир неча бор гапирилган эди. Империалистик пропаганда, хусусан бизда у ёки бу қийинчиликлар рўй берган чоқда, шу гапларни коммунистларнинг мақтанчоқлиги деб кўрсатишга ҳам уринган эди. Аммо буржуа пропагандистларининг ҳеч қандай ғаразли адоватлари социализм кишиларга ҳақиқатан ҳам ажойиб ижодий кучлар бағишлаётганлигини халқлардан яшира олмайди.

Маълумки, Чехословакия аввалари ҳам иқтисодий жиҳатдан тараққий этган мамлакат эди. Лекин социализм давридагина унинг экономикаси ва аввало саноати ғоят тез ва ҳар томонлама ривожландики, натижада Чехословакия жаҳоннинг энг тараққий этган индустриал мамлакатларидан бири бўлиб қолди.

Кейинги 15 йил ичида Чехословакияда аҳоли жон бошига саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш Англиядагига нисбатан тўрт баравар тез, Бельгиядагига нисбатан уч баравар тез ўсди. Социалистик Чехословакия аҳоли жон бошига чўян ва пўлат ишлаб чиқариш соҳасида Америка Қўшма Штатлари, Англия ва Франция каби мамлакатлардан ҳам ўзиб кетди. Ўртоқлар, бу — бизга дўст мамлакат иқтисодий тараққиётининг яхши якунидир, деб дадил айтиш мумкин.

Словакиянинг тараққиётида социализм эришган муваффақиятлар айниқса намуналидир. Словакия илгари вақтларда қолоқ аграр ўлка бўлиб, унинг аҳолиси асосан қишлоқ хўжалиги билан шуғулланар эди. Эндиликда янги Словакия қудратли замонавий индустрия ва энергетика ўлкасидир. Бу ўлкада илғор химия саноати вужудга келтирилди, Европада энг йирик деб ҳисобланган металлургия комбинатларидан бири қурилмоқда, уй-жой қурилиши ғоят ривожланиб кетди.

Шонли Чехословакия Коммунистик партияси чехословак халқининг буюк ижодий фаолиятига раҳбарлик қилмоқда. Халқ ўзининг жонажон партиясига ишонади, бу партияни ўзининг жанговар синалган авангарди деб билади. Бу ишонч яна шу нарсада ўзининг янги ифодасини топдики, ўртоқ Антонин Новотний ҳали яқиндагина яна республика президенти лавозимидек юксак мансабга якдиллик билан сайланди. Ўртоқлар, шу минбарда туриб, бу ерда ҳозир бўлган кишиларнинг ҳаммаси номидан катта дўстимиз Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Антонин Новотнийни Чехословакия Социалистик Республикаси президенти лавозимига сайланиши муносабати билан яна бир марта чин кўнгилдан табриклашга ижозат бергайсиз! Қадрдонимиз ўртоқ Новотний, чехословак халқининг бахт-саодати йўлида, тинчлик ва социализм ишининг янги ғалабалари йўлида ҳормай-толмай қилаётган фаолиятингизда чин кўнглимиздан янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз!

Ўртоқлар!

Коммунистлар учун халқ бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилишдан юксакроқ вазифа йўқ. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси мамлакатимиз экономикасини доим мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга, бунинг натижасида совет кишиларининг тобора яхши турмуш кечиришларига эришишни ўзининг энг биринчи бурчи деб ҳисоблайди.

Совет Иттифоқи хўжалик ва маданиятни ривожлантиришда, шубҳасиз, катта муваффақиятларга эришди. Бизнинг фахрланадиган нарсаларимиз бор, мамнуният ва хурсандчилик билан назар соладиган нарсаларимиз бор. Аммо биз, аввало, олға назар соламиз. Бизда ҳал этилмаган вазифалар ҳали кўп. Бизнинг партиямиз бутун халқнинг эътиборини ана шу вазифаларга жалб этмоқда.

Бизнинг мамлакатимиз саноатимизни янада ривожлантириш, қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш, меҳнат унумдорлигини оширишни таъминлаш учун, бутун маҳсулотимизнинг сифатини яхшилаш учун зарур нарсаларнинг ҳаммасига эга. Ўртоқлар, биз худди шу асосда халқ фаровонлигини йил сайин ошира борамиз.

Бу вазифаларни ҳал этиш учун, албатта, кўп куч-ғайрат сарф қилиш талаб этилади. Зўр ғайрат, сабот билан ишлаш, юксак даражада активлик кўрсатиш керак ва ҳар бир совет кишисининг ўз иш участкаси учун ва умумий ишимиз учун масъулиятни сезиб туриши керак. Экономиканинг барча участкаларига раҳбарликни такомиллаштириш соҳасида яхши ўйлаб белгиланган чораларни амалга ошириш, ишлаб чиқаришни ташкил этишга чинакам илмий ёндошиш лозим.

Бизнинг олға ҳаракат қилиб боришимизнинг равшан ва тўғри йўли бор. Бу — партиямизнинг XX, XXI ва XXII съездлари қарорлари белгилаган ва унинг Программасида қайд қилинган йўлдир. Коммунистларгина эмас, балки барча совет кишилари ҳам бу Программани ўз программаси деб ҳисобламоқдалар, уни бажариш учун курашда бутун ғайратларини сарф қилмоқдалар. Ўртоқлар, бизнинг партиямизни ва бизнинг халқимизни белгиланган тарихий йўлдан — коммунизм қуриш йўлидан четга чиқара оладиган куч ер юзида йўқ!

Ўртоқлар!

Биз социалистик мамлакатлардан келган дўстларимиз билан учрашганимизда халқларимизни бирлаштираётган ва жипслаштираётган, уларни умумий буюк мақсадлар сари бир йўлдан олиб бораётган катта дўстлик тўғрисида гапиришимиз табиий бир ҳолдир. Биз табиат берган, халқ ўз меҳнати билан яратаётган бойликлар билангина эмас, балки содиқ ва вафодор дўстларимиз билан ҳам бадавлатмиз. Совет кишилари Чехословакиянинг қардош халқини худди шундай дўстлар деб билади.

Бизнинг дўстлигимиз замонлар синовидан ўтди. Бу дўстлик тарихий традиция билан, маданиятларимизнинг яқинлиги билан, халқларимизнинг қадимдан буён давом этиб келаётган ўзаро меҳр-муҳаббатлари билан мустаҳкамланди. Аммо эндиликда дўстлигимизнинг маҳкамлиги аввало идеологиямизнинг ва мамлакатларимиз ижтимоий тараққиёти мақсадларининг бирлиги билан белгиланади. Бизнинг халқларимиз сафдош халқлар, қардош халқлар бўлиб, қўлма-қўл ушлашиб коммунизм сари бормоқдалар.

Бизнинг ҳар томонлама иқтисодий ҳамкорлигимиз Совет Иттифоқи учун ҳам, Чехословакия учун ҳам муҳим роль ўйнайди. Бу ҳамкорлик энг хилма-хил йўналишларда ривожланиб бормоқда. Мамлакатларимизнинг хўжаликни ривожлантириш соҳасида бир-бирларига ёрдам кўрсатадиган нарсалари бор ва биз бу тадбирларни муштарак фойдамизни ва ўзаро манфаатдорликни кўзда тутиб, қардошларча, социалистик негизда амалга оширмоқдамиз.

Совет мамлакатидаги кўпгина корхоналарда чехословак станоклари ва машиналари жуда самарали ишламоқда. Бизнинг совет техникамиз ҳам чехословак дўстларимиз хўжалигининг турли соҳаларида уларга жуда яхши хизмат қилмоқда. Совет Иттифоқининг техника ёрдами билан Шарқий Словакияда жуда катта металлургия комбинати ва бошқа баъзи саноат корхоналари қурилмоқда. Чехословакия эса, бизга яқин беш йил ичида 80 дан кўпроқ химия заводи учун керакли машина-ускуналарни етказиб беради. Мамлакатимизнинг кўпгина районларида Чехословакияда тайёрланган неча ўнлаб қанд заводлари ҳам муваффақиятли ишлаб турибди.

Иқтисодий ҳамкорлик қардош халқларимиз фаолиятининг фан ва ишлаб чиқариш каби ҳаётий муҳим соҳаларида улар ўртасидаги алоқаларни янада кучайтиришга ёрдам бермоқда. Кейинги уч йил ичида Чехословакия илмий ходимларидан уч мингдан кўпроқ киши СССРда практика ўтказганлигини, мутахассисларимиздан 1600 дан кўпроқ киши Чехословакия тажрибасини ўрганганлигини айтиб ўтиш кифоядир.

Биз шу дўстлик митингимизда СССР билан Чехословакия ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликда эришилган муваффақиятларни, бу ҳамкорликнинг ўзаро катта манфаат келтираётганлигини зўр мамнуният билан қайд қилдик. Ана шу ажойиб ҳамкорликни бундан буён ҳам янада мустаҳкамлаймиз ва ривожлантира берамиз. Халқларимизнинг бой тажрибаси ва билимлари умумий манбаларидан нечоғли дадил ва нечоғли кенг фойдаланадиган бўлсак, умумий мақсад — коммунизм сари ҳаракатимиз ҳам шу қадар тез бўлаверади.

Ўсиб бораётган ва халқларни бир-бирига яқинлаштираётган иқтисодий, сиёсий, маданий ҳамкорлик жаҳон социализм системасини ташкил этган давлатлар ўртасидаги муносабатлар учун характерлидир. Бу — тарихий қонуниятдир ва бу қонуният ўзига қатъий йўл очиб бормоқда. Бизнинг партиямиз ана шу прогрессив процессга бутун чоралар билан ёрдам беришга интилади.

Социализм мамлакатлари ўртасидаги муносабатларда баъзан мураккаб проблемалар ҳам албатта вужудга келади, бу проблемаларни ҳал этиш осон эмас. Тарихий истиқболни кўрмай, шу туфайли сохта хулосалар чиқаришга шошиладиган кишилар ҳам топилади. Кейинги вақтларда буржуа пропагандистлари ўсиш қийинчиликларимизни рўкач қилиб, Маркс ва Ленининг миллатлар ўртасидаги дўстлик ва қардошлик тўғрисидаги, уларнинг социализм даврида бир-бирлари билан яқинлашуви тўғрисидаги идеяларини «рад этиш»га уринмоқдалар.

Бундай уринишлар тўғрисида нима ҳам дейиш мумкин? Шу хил калтабин фолбинларни чумолига ўхшатишлари бежиз эмас, муҳташам ҳайкал устида ўрмалаб юрган чумоли фақат унинг устидаги эгри-бугри жойларни кўради-ю, лекин ҳайкалнинг бутун салобатини кўролмайди. Унга бундай хусусият насиб бўлмаган.

Озод халқлар иттифоқини вужудга келтириш ва ривожлантириш узоқ давом этадиган катта процессдир. Бу процесс шу жиҳатдан ҳам мураккабки, давлатлар ўртасидаги муносабатларнинг тамомила янги, ўтмиш тарихида маълум бўлмаган йўллари очилмоқда. Бу процесс яна шу жиҳатдан мураккабки, ағдариб ташланган эксплуататорлик тузумидан одамларнинг онгида мерос бўлиб қолган кўпгина хилма-хил сарқитларни ҳам бартараф қилишга тўғри келади. Улуғ Ленин идеяларига амал қилиб, социализм йўлига ўтиб олган халқлар ўртасида янги муносабатларни аста-секин ва изчиллик билан вужудга келтирмоқ учун кўп куч ва тоқат, тадбиркорлик талаб этилади.

Бизнинг буюк социалистик ҳамдўстлигимиз, аввало, социалистик давлатларнинг тўла тенг ҳуқуқлилиги ва суверенитетини уларнинг бир-бирларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашлари, ҳаётнинг турли-туман соҳаларида уларнинг куч-ғайратини мувофиқлаштириб олиб бориш билан бирга қўшиш асосида мустаҳкамланади ва ривожланиб бораверади. Социалистик мамлакатлар қардош партияларининг сиёсатида ўз халқининг бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилиш бутун социалистик ҳамдўстлик қудратини ўстириш тўғрисидаги ғамхўрлик билан бирга қўшиб олиб борилади. Социализм мамлакатларининг жанговар бирлиги империализмга қарши, тинчлик иши учун ва бутун инсониятнинг социал тараққиёти учун курашда мустаҳкамланади. Ана шу мамлакатларга етакчилик қилаётган коммунистик партиялар ўртасидаги қардошлик алоқаларини марксизм-ленинизмнинг ғоявий негизида мустаҳкамлаш жуда катта аҳамиятга эга.

Ҳозирги кунда ана шу масалаларнинг ҳаммаси юзасидан чехословак дўстларимиз билан фикримиз тамомила бир хил эканлигини яна бир марта тасдиқлаб ўтиш биз учун ёқимлидир.

Ўртоқлар! Бизнинг партиямиз, бизнинг халқимиз социализм ва коммунизм қуриш учун халқларга тинч шароитларни таъминлаб беришни ўзларининг энг муҳим вазифаларидан бири деб ҳисоблайдилар. Чехословакия Коммунистик партияси ва халқи ҳам ўз олдига худди шундай мақсадни қўйганлиги бизни қувонтирмоқда. Бу — катта, олижаноб мақсаддир. Бу мақсад оғир ҳарбий ларзалар туғдириши мумкин бўлган ҳамма сабабларни йўқотиш учун доимо куч-ғайрат сарфлашни талаб қилади. Биз бу соҳада ўзимизнинг коммунистик эътиқодларимизга мувофиқ равишда, жаҳон халқлари бизнинг йўлимизни маъқуллаётганликлари ва қўллаб-қувватлаётганликларидан илҳомланиб иш олиб бормоқдамиз.

Европа хавфсизлиги ва Германия масаласини тинч бартараф этиш проблемаси Европадаги бошқа кўпгина мамлакатлар қатори Чехословакия учун ҳам, Совет Иттифоқи учун ҳам муҳим аҳамиятга эга. Герман милитаристлари бошлаган урушнинг оловли тўлқини ўз еридан қуюндек ўтган халқларнинг чеккан азоб-уқубатларини биз ҳеч қачон унутмаймиз. Биз Европа халқларини гитлерчилар асоратидан озод қилиш учун курашда ўз жонини қурбон қилган Совет Иттифоқи, Чехословакия, Польша, Югославия, Франция ва бошқа кўпгина мамлакатлардаги миллион-миллион жасур ватанпарварлар хотирасини абадий ёдда сақлаймиз. Уларнинг хотираси кўпгина мажбурият юклайди.

Европа урушсиз ҳаёт кечираётганига мана йигирма йил бўлди. Бу қувончли фактдир. Тинчлик учун курашда халқлар сарфлаган куч-ғайратлар ва, аввало, социалистик мамлакатларнинг тинчликни ҳимоя қилиб, империалистик уруш оловини ёқувчиларга қарши қатъият билан олиб борган кураши бунда ўз таъсирини кўрсатди. Лекин энди Европада тинчлик, Европа халқларининг хавфсизлиги таъминлаб қўйилди, дейиш мумкинми? Афсуски, ҳали сира ҳам бундай деб бўлмайди.

НАТОнинг ҳарбий тайёргарликлари, Европадаги бир қанча мамлакатлар территориясида чет мамлакатларнинг қўшинлари турганлиги, Ғарбий Германия милитаристларининг реваншчиликдан иборат муддаолари — ана шуларнинг ҳаммаси халқлар хавфсизлигига таҳдид солмоқда, Европадаги вазиятни кескинлаштириб қўймоқда.

Шимолий Атлантик блокидаги баъзи давлатлар кўп томонли ядро кучлари деб аталадиган хатарли ўйинни бошладилар. Ҳозир НАТОда ана шу кучлар қандай бўлади, «ядро кнопкаси» устида нечта бармоқ туради, деган тортишувлар кетмоқда. Аммо шу тортишувларнинг оқибати қандай бўлишидан қатъи назар, бир нарса равшанки, Ғарбий Германиядаги милитаристик доираларнинг иштаҳаларини қондириш учун уларга хатарли равишда янгидан ён беришга ҳозирлик кўрилмоқда, уларни ядро урушига тайёргарлик кўришга жалб этишни истамоқдалар.

Бошқа тинчликсевар мамлакатлар сингари Совет Иттифоқи ҳам бунга қатъиян қарши чиқмоқда. Бизнинг қатъий ва мустаҳкам талабимиз шуки, Ғарбий Германия ядро қуроли ёнига асло яқин йўлатилмасин. Бу талабимиз адолатли талабдир, зотан у, барча халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлиги манфаатларига мос бўлиб тушмоқда. Халқларга ядро билан қуролланиш пойгасининг кераги йўқ, балки ядро қуролининг ёйилишига қарши, ядро урушининг бошланиб кетиш хавфига қарши кўриладиган реал чоралар керак.

Кўп томонли ядро кучларига қарши биз олиб бораётган кураш — кескинликни янада юмшатиш мақсадида, етилган халқаро масалаларни ҳал қилиш учун қулай шарт-шароитлар вужудга келтириш мақсадида, давлатлар ўртасида ишончни мустаҳкамлаш учун олиб борилаётган курашдир.

(Охири иккинчи бетда).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИГА БОРИШИГА ДОИР

Бирлашган Араб Республикасининг Миллат мажлиси СССР Олий Советига Совет парламент делегациясини жавоб визити билан Бирлашган Араб Республикасига юбориш тўғрисида таклифнома йўллаб, бу визит иккала халқ ўртасидаги мавжуд дўстона муносабатларни янада ривожлантиришга ҳамда Совет Иттифоқи билан Бирлашган Араб Республикаси ўртасидаги самарали ҳамкорликни мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб ишонч билдирди.

СССР Олий Совети бу таклифни миннатдорчилик билан қабул қилди. Совет парламент делегацияси Бирлашган Араб Республикасига шу йил декабрь ойида боради.

СОВЕТ—ЧЕХОСЛОВАК ДЎСТЛИГИ МИТИНГИ

СОВЕТ—ЧЕХОСЛОВАКИЯ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ АБАДИЙ

(Боши биринчи бетда).

Бизнинг бу курашдаги энг муҳим мақсадимиз ядро қуролининг батамом тақиқланиши ва йўқ қилинишига эришишдан, халқларни улар бошида пайдо бўлган атом уруши алангасида қирилиб кетиш хавфидан умрбод халос этишдан иборат. Совет Иттифоқи шу хусусда аллақачонлар конкрет таклифларни ўртага қўйди, бу таклифлар ҳаммага ҳам яхши маълум. Бошқа социалистик мамлакатлар ҳам шу масалалар устида ўз таклифларини ўртага қўйишди. Яқинда Хитой Халқ Республикаси худди шундай ташаббус билан майдонга чиқди. Буларнинг ҳаммасига қулоқ солса арзийди.

Етилган халқаро проблемаларни музокаралар йўли билан ҳал қилишга интилиб, Совет Иттифоқи қўлидан келганича холис ният билан иш кўриб келганини ва иш кўраётганини бутун дунё яхши билади. Турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашидан иборат ленинча сиёсатга қатъиян амал қилаётганлигимизни бутун дунё билади.

Лекин тинч-тотув яшашнинг айни эътиқодли тарафдорлари бўлганлигимиз учун ҳам биз шундай тинч-тотув яшашга рахна солмоқчи бўлганларга кескин ва муросасиз равишда қарши чиқмоқдамиз, империалистларнинг иғвогарликларига, социалистик мамлакатлардаги халқларнинг тинч ҳаётига, Осиё, Африка ва Латин Америкасидаги халқларнинг озодлиги ва мустақиллигига империалистлар қилаётган ҳар қандай хуружларга зарба бермоқдамиз, ана шу халқларнинг адолатли курашини бутун чоралар билан қўллаб-қувватламоқдамиз.

Сўнгги вақтларда жаҳон аҳли империалистлар ва мустамлакачиларнинг янги агрессив ҳаракатларини билиб ғазабланди.

Яқинда АҚШнинг ҳарбий самолётлари ва ҳарбий кемалари Вьетнам Демократик Республикасининг территориясига яна ҳужум қилиб, уни ўққа тутди. Бу агрессия ҳаракатлари бутун дунёда нафрат уйғотмоқда. Совет Иттифоқига келганда, биз шуни баралла айтиб қўйдикки, Совет Иттифоқи қардош социалистик мамлакатнинг тақдирига бефарқ қараб тура олмайди ва унга зарур бўлган ёрдамни кўрсатишга тайёрдир. Империалистлар ўт билан эҳтиёт бўлиб ўйнашсинлар! Бу хатарли ўйин!

АҚШдаги империалистик доираларнинг Кубага нисбатан агрессия сиёсати давом этмоқда. Иқтисодий қамал, иғвогарликлар, Куба суверенитетини бузиш ҳоллари фақат Кариб денгизи районидаги вазиятгагина эмас, балки бутун халқаро муҳитни ҳам жиддий равишда заҳарламоқда. Биз бундай сиёсатни қатъиян қоралаймиз ва яна бир карра айтамизки, Совет Иттифоқи Куба Республикасини қаттиқ қўллаб-қувватлайди, совет халқи ўзининг революцион ғалабаларини ва ўз ватанининг мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган қаҳрамон Куба халқи билан батамом бирдамдир!

Африкада, аламдийда Конгода мустамлакачилар яна бебошлик қилмоқда. Бу гал улар БМТ байроғини ниқоб қилишни бир чеккага йиғиштириб, ниҳоятда ошкора ҳаракат қилишни афзал кўрдилар. Оқ уйнинг фотиҳаси ва НАТО кенгашининг маъқуллаши билан Америка самолётларида олиб борилган Бельгия парашютчиларининг Конго шаҳарларида қилган қонли каллакесарлиги — мустамлакачилар қилган коллектив қароқчиликнинг ёрқин намунасидир.

Конго ватанпарварларига қарши қилинган қуролли интервенция оқ танли дипломатлар билан миссионерларнинг «хавфсизлигини таъминлаймиз» деган мунофиқона баҳона билан амалга оширилди. Бундай баҳона энди ишга солинаётгани йўқ. Империалистлар ўзларининг мустамлакаларидаги талончиликларини ва ўзлари бостириб кирган мамлакатларнинг аҳолисини жазолашларини «асослаш» учун қарийб юз йилдан буён шу баҳонани ишлатиб келадилар.

Америка телеграф агентликлари тилини бир қарич қилиб, Бельгия парашютчилари ва Чомбе отрядлари Стэнливиль кўчаларида юзлаб конголик ватанпарварларни қириб ташлади, деб жар солди. «Ўликларни санаб чиқишга на вақт бор, на ҳафсала»,— дейилади сурбетлик билан ана шундай хабарлардан бирида. Лекин конголик ватанпарварлар таслим бўлганлари йўқ. Улар интервентларга муносиб зарба бердилар ҳамда ўз мамлакатининг озодлиги ва мустақиллиги йўлида империалистик агрессорларга ва уларнинг агентларига қарши курашни давом эттирмоқдалар. Конго ватанпарварлари бу курашда чиниқадилар, жанглар ва ҳал қилувчи ғалабалар учун куч йиғиб оладилар. Бутун Африка уларнинг тарафида, бутун дунёдаги озодлик ва тинчлик кучлари уларнинг тарафида.

Африка халқлари эндиликда қуролсиз, ҳимоясиз эмаслар. Уларнинг ўз озодлиги ва мустақиллигини курашиб қўлга киритиш ва уни қаттиқ туриб ҳимоя қилиш йўлидаги азми-қарори империалистларнинг фитналари олдида бўйин эгмайдиган катта кучдир. Конгода қонли авантюра бошлаб, бутун дунё халқларининг назарида ўзларини шармандаю шармисор қилиб қўйган империалистик интервентлар оқибат-натижада батамом муваффақиятсизликка учрайдилар, бунга шубҳаланмаса ҳам бўлади.

Конго Совет Иттифоқидан олисда, аммо совет кишилари Конго халқининг ишини ўз дилларига яқин олмоқдалар. Ўзининг интернационал бурчига содиқ бўлган, халқларнинг миллий озодлик курашини доимо қўллаб-қувватлаётган Совет Иттифоқи Конго озодлиги ва мустақиллиги ишини қатъият билан қаттиқ туриб ҳимоя қилмоқда. Халқларнинг озодлиги ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган барча кишилар мустамлакачиларнинг коллектив ҳаракатига бирдамлик билан зарба бермоқлари керак!

Империалистик кучларнинг активлашиб қолганлиги ягона антиимпериалистик фронтни мустаҳкамлашни зўр бериб талаб қилмоқда. Фақат шундагина мустамлакачиларнинг иғвогарликларини чиппакка чиқариш, уларнинг йўлига енгилмас ғов солиб қўйиш мумкин.

Жаҳон социализм системаси, халқаро ишчилар синфи, миллий озодлик ҳаракати ҳозирги замоннинг учта буюк революцион кучидир. Эндиликда улар фақат олижаноб ва адолатли ғояларгагина эмас, айни маҳалда ғоят катта моддий қудратга ҳам таянмоқда. Бу кучлар ўзаро келишиб ҳаракат қилиш ва бир-бирига ёрдам бериш, антиимпериалистик фронтга жипслашиш билан империализм ва мустамлакачиликнинг агрессив ҳаракатларини сусайтириб қўйишга, тинчликни мустаҳкамлашга ва эркин социал тараққиёт учун шарт-шароитлар яратишга қодирдир.

Халқаро ишчилар синфининг, унинг коммунистик партияларининг жанговар бирдамлиги империалистларга муваффақиятли суратда зарба беришнинг муҳим шартидир. Коммунистик ҳаракатдаги қийинчиликларни бартараф қилиш учун, уни Москва кенгашларининг Декларацияси ва Баёнотининг принципиал негизи асосида жипслаштириш учун КПСС бундан буён ҳам қўлидан келган ҳамма чораларни кўраверади. Халқларнинг туб манфаатлари, тинчлик ва социализм ишининг манфаатлари шуни қатъиян талаб қилмоқда. Бу жиҳатдан ҳам биз чехословак дўстларимиз ва биродарларимиз билан тўла бирдаммиз.

Ўртоқлар!

Совет Иттифоқи ва Чехословакия Компартияларининг жанговар бирдамлиги, халқларимизнинг дўстлиги пролетар интернационализмининг улуғ идеяларига содиқликнинг ажойиб намунасидир. Чехословакия коммунистлари: «Се Советским Свазем на вечни часи», яъни «Совет Иттифоқи билан мангуликка биргамиз» деган шиорни майдонга ташладилар, бу шиор бутун Чехословакия халқининг шиори бўлиб қолди.

Биз чехословак халқининг олижаноб қардошлик туйғуларига худди шундай чуқур қардошлик туйғулари билан, содиқликка содиқлик билан жавоб берамиз. Сизлар билан абадий биргамиз, қадрдон чехословак дўстлар!

Сизларни ишонтириб айтамизки, халқларимизнинг бахт-саодати йўлида, умумий ишимиз — тинчлик ва коммунизм манфаатлари йўлида мамлакатларимиз ўртасидаги жипсликни ва ҳамкорликни узлуксиз ривожлантириб ва мустаҳкамлаб бориш учун совет кишилари ҳамма чораларни кўрадилар.

Совет Иттифоқи ва Чехословакия Социалистик Республикаси халқларининг буюк дўстлиги мангу яшасин ва яшнайверсин!

Яшасин қудратли социалистик лагернинг бирлиги!

Яшасин бутун дунёда тинчлик!

ЎРТОҚ А. НОВОТНИЙ НУТҚИ

Қадрдон совет ўртоқларимиз!

Ўртоқ Брежнев, ўртоқ Микоян, ўртоқ Косигин!

Дўстлар!

Бизнинг партия-давлат делегациямиз СССР пойтахти — Москва шаҳри меҳнаткашлари вакилларининг митингида сўзлаш имконияти берилганлиги учун ўзини ғоят бахтиёр деб ҳисоблайди. Менга, аввало Чехословакия меҳнаткашлари номидан, Чехословакия Коммунистик партияси номидан сизларга, сизлар орқали эса бутун совет халқига салом топширишга ва меҳнатингизда ҳамда ҳаётингизда сизларга муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Биз мамлакатингизга келиш тўғрисида КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг қилган таклифини хурсандчилик билан қабул қилдик. Бу визит совет ва чехословак халқлари ўртасидаги мустаҳкам дўстлик ва иттифоқчилик алоқалари бузилмас эканлигини яна бир марта тасдиқлаши лозим.

Совет Иттифоқи билан Чехословакия ўртасида дўстлик, ўзаро ёрдам ва урушдан кейинги ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома тузилганлигига яқин кунларда 21 йил тўлади. Бутун бу давр республикамиз халқлари билан Совет Иттифоқи халқлари ўртасида ўртоқлик ва самимий муносабатлар қарор топганлигини тасдиқлайди.

Бизнинг: «Совет Иттифоқи билан абадий биргамиз» шиоримиз халқимизнинг имони ва коммунистик истиқболини ифода этади ва халқимизнинг чуқур қалбидан келиб чиқади. Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабасининг таъсири билангина 1918 йилда мустақил Чехословакия давлати вужудга кела олди. Биз мамлакатимизни немис-фашист босқинчиларидан озод қилишда Совет Иттифоқи ҳал қилувчи роль ўйнаганлиги ва катта хизмат қилганлигини, 1945 йилда озод бўлишимиз чехословак халқининг социализм йўлига ўтиб олиши учун ва бизнинг ишчилар синфимиз ҳамда мамлакатимиз халқларининг прогрессив кучлари Чехословакия Коммунистик партияси раҳбарлигида амалга ошириш учун кўп йиллар мобайнида курашиб келган орзу-тилакларни рўёбга чиқариш имконини берганлигини миннатдорчилик билан эсга оламиз. Биз шу йўлдан бориб, Совет Иттифоқига, мамлакатимиз экономикасининг ривожланиши учун мустаҳкам истиқбол яратиб берган ҳар томонлама ҳамкорликка таяна олганлигимиз туфайлигина Чехословакияда социализм ғалабасига эришдик.

Биз буларнинг ҳаммасини ҳозирги пайтда ватанимиз Совет Армияси томонидан озод қилинган куннинг йигирма йиллиги байрамида жуда яққол ҳис этиб турибмиз. Коммунистик партияларимизнинг ғоявий бирлиги ана шу қардошларча дўстликнинг негизидир. Бу бирлик марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принципларига содиқ бўлишга асосланади, бу бирлик ҳар иккала коммунистик партияларимизнинг кўп йиллик ҳамкорлиги билан чиниқди. Чехословакия Коммунистик партияси ҳамиша Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан астойдил бир сафда бўлиб келди, унинг тинчлик ва социализм учун кураш сиёсатини актив қўллаб-қувватлади, унинг бой тажрибасидан фойдаланди. Бу бирлик кейинги йилларда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX, XXI ва XXII съездлари қарорлари билан бойитилди. Сизнинг мамлакатингизга қилган визитимиз ҳам шу руҳ билан суғорилган. Биз дўстларга хос бўлган ният билан, бир қанча муҳим ташқи сиёсий масалаларни ва мулоҳазаларимизни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет давлатининг раҳбар арбоблари билан биргаликда муҳокама қилмоқ ва бу билан сиёсий, иқтисодий ва ғоявий алоқаларимизни янада мустаҳкамлаш ҳамда бутун социалистик ҳамдўстлик ва халқаро коммунистик ҳаракат бирлигини янада мустаҳкамлашга ёрдам бериш учун сизнинг юртингизга келдик.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет ҳукуматининг раҳбар арбоблари билан шу пайтгача бўлган учрашувларимиз ва улар билан олиб борган музокараларимиз барча асосий масалаларда фикрларимиз тамомила бир хил ва ҳамжиҳат эканлигини жуда яққол кўрсатди.

Кейинги йилларда мамлакатларимиз ўртасида кенг иқтисодий ҳамкорлик муносабатлари қарор топди. Бу ҳамкорлик социализмнинг моддий-техника базасини муваффақиятли суратда қуришнинг омили бўлиб қолди. Бу ҳамкорликни фаолиятнинг бошқа соҳаларига, жумладан фан ва техника соҳасига аста-секин ёйиш ва бу соҳада эришилган натижалар биз танлаб олган йўл тўғри йўл эканлигини ва ҳар иккала мамлакатимизнинг халқларига фақат наф келтира олишини тасдиқлайди, холос. Сиз саноатимизнинг нормал ишлашини таъминлашга ёрдам бермоқдасиз. Сизлар кўп миқдорда етказиб бераётган руда, нефть металлургия ва химия саноатимиз учун ишлаб чиқариш базаси бўлиб қолди, сизлар етказиб бераётган дон эса аҳолини озиқ-овқат билан таъминлашимизга анча катта ёрдам бермоқда ва бу билан капиталистик мамлакатларга нисбатан иқтисодий позицияларимизни мустаҳкамламоқда. Ана шу ёрдамга жавобан машинасозлигимиз буюмларини юбора олганлигимиздан ва сизлар янги заводларингизни шу буюмлар билан таъминлаётганлигингиздан, хом ашёмизнинг баъзи турларини, шунингдек кенг истеъмол товарларини юбора олганлигимиздан хурсандмиз. Совет Иттифоқи ана шу товарларни талайгина миқдорда сотиб олмоқда.

Чехословакия Коммунистик партиясининг XII съезди экономикамизни совет экономикаси билан аста-секин яқинлаштириш йўлини мамлакатимизда социалистик жамиятни янада ривожлантириш йўлининг асосий вазифаларидан бири қилиб илгари сурди.

Биз ўз экономикамиз билан совет экономикасининг яқинлашувини ҳамкорликни янада кенгайтириш деган маънодагина эмас, балки аввало, халқаро социалистик меҳнат тақсимотига, халқ хўжалик планларини координациялаш, ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштиришга, илмий-техника фаолиятини ва хоказоларни координациялашга асосланган ҳамкорликнинг сифат жиҳатидан юксакроқ прогрессив формаларига ўтиш маъносида тушунамиз.

Биз, табиийки, ана шу яқинлашув вазифасини Совет Иттифоқи ва Чехословакия экономикасининг эҳтиёжлари, имкониятлари, миқёсларидаги тафовутларни ҳисобга олиб, чамалаб кўриб рўёбга чиқарамиз. Аммо ҳозирги куннинг ўзидаёқ бизнинг тажрибамиз шу нарсани тўла тасдиқлайди ва менинг фикримча, ҳар иккала мамлакат экономикаси миқёсларидаги тафовутларга қарамай, шу нарсани тасдиқлайдики, иқтисодий тараққиётнинг муайян даражасига эришилганидан кейин, ишлаб чиқарувчи кучларнинг тараққиётини шу хилда таъминлаш, замонавий техника ва фан ютуқларидан ишлаб чиқариш процессида фойдаланиш мумкин.

Ўртоқлар, биз мамлакатимизнинг экономикасини Совет Иттифоқининг экономикаси билан яқинлаштиришни Чехословакияда социалистик жамиятни янада ривожлантириш учунгина муҳим бўлиб қолмай, балки шу билан бирга капитализмга етиб олиш ва ундан ўзиб кетишдан иборат умумий вазифамизни амалга ошириш манфаатлари йўлида кучларни бир жойга тўплаш учун зарур процесс ҳам деб ҳисоблаймиз.

Аммо бу гапдан биз жаҳон ҳаётидаги, жумладан капиталистик мамлакатлардаги ўзаро алоқаларнинг ҳаммасини эътиборга олмай, бутун эътиборимизни шу вазифани ҳал этишгагина қаратамиз деган маъно келиб чиқмайди. Биз капитализм дунёсини эртагаёқ қувиб ўзиб кета оламиз, деб ўйловчи хаёлпараст кишилар эмаслигимизни биламиз. Биз Ғарб саноати техника жиҳатидан юксак даражада турганлигини биламиз, бу саноат кўп кўрсаткичлари билан саноатимизнинг даражасидан юқори турганлигини биламиз. Лекин шунга қарамай, биз бу ҳол муваққат бир ҳодиса эканлигига ва ана шу ҳолатни аста-секин бартараф қилмоқ учун социализмнинг ҳамма кучларини оқилона бирлаштириш зарур эканлигига аминмиз.

Бизлар коммунистлармиз ва олға қараб қандай ҳаракат қилиб боришимиз кераклигини биламиз. Бу йўл енгил йўл эмаслигини, бу йўлда ўтмишимиз билан, шунингдек ҳозирги имкониятларимиз ва объектив аҳвол билан боғлиқ бўлган қийинчиликлар кўп эканлигини ҳам биламиз.

Социалистик ишлаб чиқариш муносабатларининг ғалабаси хўжаликни социалистик негизда олиб бориш учун жуда катта имкониятлар очиб берди. Буларнинг ҳаммаси бизга, экономика соҳасида мавжуд бўлган имкониятлардан фойдалана билишимизга, кишининг ижодий қобилиятларини қандай ривожлантира олишимизга боғлиқдир. Инсонга билим, фан, техникани эгаллаши учун йўл очиб берилар экан, унинг фикр доираси кенгайиб борар экан, у ҳам ўз навбатида бутун жамият савиясининг ўсишига ёрдам беради. Бу — бизнинг мақсадимиз.

Социалистик тузумнинг капиталистик тузумга нисбатан жуда катта афзаллиги ана шунда. Капитализм бу борада биз билан ҳеч қачон тенглаша олмайди ва шу сабабли биз бу афзалликдан тўла фойдаланишимиз керак.

Мен аэродромда сўзлаган нутқимда бундай деган эдим: Биз совет халқининг улуғворлигига, унинг ижодий кучларига ишонамиз ва коммунизм идеялари совет халқини бундан буён ҳам янги буюк ғалабаларга олиб боришига аминмиз. Бу фикрни янада кенгайтириб айтадиган бўлсак, мен Совет Иттифоқи ва совет халқи олдида Советлар мамлакатидаги мавжуд барча имконият ва бойликлардан фойдаланиш соҳасида жуда катта вазифалар турибди дер эдим. Бу имкониятлардан фойдаланиш Совет Иттифоқида ғоят кенг кўламда иш олиб борилишидан ва совет халқининг жаҳонда тенги бўлмаган бадавлат совет жамиятини вужудга келтиришидан далолат беради.

Совет халқининг тажрибаси бунга эришиш мумкин эканлигини кўрсатади. Фашист босқинчилар совет территориясининг талайгина қисмини вайрон қилган эдилар. Ана шу вайронгарчиликка қисқа вақт ичида барҳам берилибгина қолмай, балки Советлар мамлакати юксак суръатлар билан янги марралар сари борди. Бошқа ҳеч қайси мамлакат шу пайтгача бундай ишларни қила олмаган эди. Шу сабабли такрор айтаман: биз совет халқининг улуғворлигига ва унинг ижодий кучларига ишонамиз.

Ўртоқлар!

Биз шу фактни ниҳоятда қадрлаймизки, муҳим иқтисодий масалаларни айни ҳозирги вақтда биргаликда ҳал қилиш тўғрисида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет ҳукуматининг раҳбар арбоблари билан келишиб олдик. Биз ҳозирги пайтда Чехословакия Социалистик Республикаси халқ хўжалигини ривожлантиришнинг фақат 1965 йилга эмас, балки 1966—1970 йилларга мўлжалланган планини тузиш билан бевосита шуғулланяпмиз. Бу планнинг бажарилиши энг замонавий фан ва техника негизида халқ хўжалигимизни, биринчи навбатда саноатни интенсивлаштириб, ҳар тарафлама реконструкция қилиб, унинг структурасига прогрессив ўзгаришлар киритишимизда муҳим босқич бўлади. Шу жиҳатдан олганда, 1966 йил ва шундан кейинги йиллар жамиятимизнинг келгусида коммунизм қурилишига ўтиши учун моддий шарт-шароитлар ҳозирлашда муҳим босқич бўлади.

Биз Совет Иттифоқи билан ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар билан ўз ҳамкорлигимизни чуқурлаштиришга яна шунинг учун ҳам катта аҳамият бермоқдамизки, социалистик мамлакатларни иқтисодий жиҳатдан аста-секин яқинлаштириш сари қўйилган ҳар бир қадам шу мамлакатларнинг умумий кучларини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга ҳамда уларнинг халқаро ҳаётдаги ролини оширишга ёрдам беради.

Маълумки, империалистлар жаҳон тараққиётини орқага буриб юборишга, капитализм ва реакциянинг чексиз ҳукмронлик қилган даврларига қайтишга тинмай уринмоқдалар, социалистик мамлакатларнинг бирлигини ва, аввало, уларнинг Совет Иттифоқи билан бирлигини бўшаштиришга бутун чоралар билан ҳаракат қилмоқдалар. Улар табақалаштирилган деб аталмиш сиёсатни амалга оширишга, социалистик ҳамдўстлигимиздаги қарашларда тафовутлар борлигининг бирон нишонаси билиниб қолса, қайси соҳада бўлишидан қатъи назар, шундан ўз мақсадларида фойдаланишга интилмоқдалар. Шу сабабдан, биз умумая социалистик ҳамдўстлик манфаатларини ҳимоя қилишни ва шу манфаатларга риоя этишни, ўз мамлакатимиз манфаатларини бутун социалистик ҳамдўстлик манфаатлари билан боғлаб боришни ўзимизнинг энг муҳим вазифамиз деб ҳисоблаймиз.

Биз ташқи сиёсатдаги асосий масалаларга Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати билан тўла келишувда ва бирликда баҳо бермоқдамиз ҳамда қарашларнинг ана шу бирлигига мувофиқ, халқаро майдонда биргаликда ҳаракат қилмоқдамиз. Биз ўз ташқи сиёсатимизда турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашидан иборат ленинча принципларга изчиллик билан амал қилмоқдамиз, жаҳон термоядро урушининг олдини олиш имкониятлари бор, деган фикрга асосланмоқдамиз, шунингдек халқларнинг тинчлик, озодлик ва хавфсизлик учун олиб бораётган курашига интернационал ёрдам кўрсатишга изчиллик билан ҳаракат қилмоқдамиз.

Ҳали империализм мавжуд экан, урушлар ва қуролли ҳарбий иғвогарликларнинг пайдо бўлиш хавфи ҳам мавжудлигини халқаро воқеаларнинг ҳозирги ривожи батамом тасдиқлаб турибди. Жаҳоннинг турли жойларида кескинлик қасддан сақлаб турилганини ва кучайтириб юборилаётганини, империалистларнинг, эски ва янги мустамлакачилик кучларининг қуролли аралашуви билан чуқурлаштириб юборилаётганини ўз кўзимиз билан кўриб турибмиз. Конгодаги сўнгги воқеалар шундан далолат бериб турибди. Чомбенинг ҳомийлари бу ерда ўз мамлакатининг мустақиллиги ва озодлиги учун курашаётган халқ кучларига ваҳшиёна ҳужум қилдилар. Чехословак халқи ёлланган аскарларнинг Конгодаги бебошликларини, Бельгия ва Америка империалистларининг ана шу мамлакат ички ишларига аралашаётганлигини қатъиян қораламоқда. Биз илгари қулликка солинган халқларнинг ўз мамлакатларини мустақил ва ижтимоий-прогрессив ривожланиши учун олиб бораётган курашини барча тинчлик кучлари қатори қўллаб-қувватлаймиз.

Чехословак халқи АҚШ ҳарбий интервенциясига ва ички реакцион кучларга қарши курашаётган Жанубий Вьетнам ватанпарвар кучларининг адолатли курашига хайрихоҳдир. Биз Вьетнам Демократик Республикасига қарши қаратилган иғвогарликларни қоралаймиз. Биз Вьетнам Демократик Республикаси билан халқаро бирдамлик ишлари ва социализмнинг умумий манфаатлари орқали боғланганмиз. Вьетнам халқининг ҳаққоний иши ғалаба қозонишига аминмиз.

Муттасил иғвогарлик билан чиқарилаётган агрессив низолар ўз мамлакатимизнинг, шунингдек Варшава шартномаси билан бирлашган барча социалистик мамлакатларнинг мудофаа қудратини мустаҳкамлашга қаратилган куч-ғайратларни бўшаштирмаслигимиз кераклигини ўйлашга бизни мажбур қилмоқда. Негизи Совет Армияси бўлган социалистик дунё қуролли кучлари Европада ва бутун дунёда агрессив ва реваншчи кучларнинг ниятлари олдига ғов солиб қўяётган асосий омилдир.

Германия Федератив Республикасидаги вазиятнинг ривожланиб бориши шу мамлакатнинг бевосита қўшнилари бўлган бизларни жиддий равишда ташвишлантирмоқда. Германия Федератив Республикасида иккинчи жаҳон уруши якунларини қайта қараб чиқишни мақсад қилиб олган реванш ва милитаризм кучларининг овози тобора баралла янграмоқда. Улар урушдан кейин вужудга келган чегараларни тан олмай, шармандали Мюнхен битими кучда қолганлигини исботлашга уринмоқдалар.

Яна шу нарса аҳволни мураккаблаштириб юбормоқдаки, Бонн ҳукумати НАТОнинг кўп томонли ядро кучлари барпо этилишига эришмоқ ва шу тариқа атом қуролидан фойдаланиш масаласида иштирок этиш имкониятига эга бўлмоқ, шундан кейин эса, атом қуролини ўз қўлига олиш учун бутун воситаларни ишга солмоқда.

Бир томондан, АҚШда бу планларга хайрихоҳлик билан қаралаётган бўлса, иккинчи томондан, бу планлар воқеаларнинг шундай ривожи қандай хатарли оқибатларга олиб бориши мумкинлигини тушунмаган НАТОдаги бошқа мамлакатларнинг манфаатларига қарама-қарши бўлиб қолмоқда.

Жаҳонни икки марта даҳшатли уруш гирдобига тортган кишиларнинг янги урушга ҳозирлик кўриш имкониятига эга бўлиб олишларига биз ҳеч қачон рози бўлмаймиз.

Биз Европадаги муносабатларни музокаралар йўли билан тинч бартараф этишни, ечилмаган масалаларни шу тариқа ҳал этишни Европада тинчликни таъминлаш ва атом урушининг олдини олишнинг бирдан-бир йўли деб ҳисоблаймиз.

Ядро қуролининг тарқалишини тақиқлаш тўғрисидаги битим тузилишидан ҳамда ялпи қирғин қуролининг барча турларини тақиқлаш ва ёппасига ва батамом қуролсизланиш учун шарт-шароит яратувчи бошқа тадбирларнинг амалга оширилишидан халқлар ниҳоятда манфаатдордирлар.

Варшава шартномасида қатнашувчи мамлакатларнинг, барча социалистик мамлакатларнинг куч-ғайратлари ана шу талабларни амалга оширишга қаратилган.

Ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг социалистик ҳамдўстлик ва халқаро коммунистик ҳаракат бирлигини мустаҳкамлашга, ҳозирги келишмовчиликларни бартараф қилишга қаратилган куч-ғайратларини Чехословакия Коммунистик партияси бениҳоя қадрламоқда ва қўллаб-қувватламоқда. Биз аввалгидек, вужудга келган аҳволни марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализмининг принципиал позицияларида туриб, империализмга қарши, социализм ва тинчлик учун курашдаги асосий масалаларда биргаликда ҳаракат қилиш негизида ижобий ҳал этиш тарафдоримиз. Шу сабабдан биз кўпчилик қардош партияларнинг 1960 йилги сўнгги кенгаши вақтидан кейин вазиятда содир бўлган ўзгаришларни коммунистик ва ишчи партиялар кенгашида биргаликда муҳокама қилиб кўриш керак, янги ҳодисалар умумлаштирилиб, халқаро коммунистик ҳаракат доирасида айрим коммунистик ва ишчи партиялар амал қиладиган программ платформа ишлаб чиқилиши лозим, деган фикрни мутлақо тўғри деб ҳисоблаймиз.

Коммунистик сафларимизнинг бирлигини сақлаш учун масъулият барча қардош партиялар зиммасига юкланган ва шу сабабли барча партиялар ана шу бирликка актив суратда эришмоқлари лозим. Айрим ҳаракатлар, ҳатто ижобий омиллар деб аталганида ҳам, ўртоқлик муносабатларини тиклашга қаратилган амалий тадбирлар кўрилмаган тақдирда ва уларнинг ижобий аҳамияти асоссиз янги таъналар билан дарҳол рад этилган тақдирда, бундай ҳаракатлар кифоя қилмайди. Бундай ишларни бирлик йўлидаги конструктив интилишлар деб қараш мумкин эмас, чунки бу ишлар халқаро коммунистик ҳаракатдаги вазиятни актив ва ижобий тарзда ҳал этишни қийинлаштиради ва мушкуллаштиради.

Халқаро коммунистик ҳаракат проблемалари, бу ҳаракатни ривожлантириш соҳасидаги вазифалар ва унинг бундан кейинги йўналишлари тўғрисида коллектив суратда маслаҳатлашиб олиш марксчи-ленинчи партияларни ва бутун халқаро коммунистик ҳаракатни янги ғалабаларга олиб келадиган йўл деган борада Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан тамомила бир хил фикрдамиз.

Ўртоқлар!

Мамлакатимизнинг ички аҳволи тўғрисида бир неча сўз айтишга ва Чехословакия Коммунистик партияси XII съездининг қарорларини қандай амалга ошираётганлигимиз тўғрисида сўзлашга ижозат бергайсиз. Мамлакатимизда социализмнинг ғалаба қилганлиги ва социалистик жамият тараққиётининг янги босқичи бошланганлиги (биз бу босқичда коммунизмга ўтиш учун маънавий ва моддий кучларни тўплай борамиз) бизни ҳаётнинг барча соҳаларида зарур хулосалар чиқариб олишга мажбур этади. Биз янги социалистик Конституция асосида давлат органларининг бутун системасини ўзгартирдик, бу системани социалистик жамиятнинг бундан кейинги тараққиёти эҳтиёжларига мослаштирдик. Биз ягона социалистик жамиятни вужудга келтириш юзасидан бир қанча иқтисодий ва социал-сиёсий чоралар кўрдик.

Масалан, қишлоқ хўжалик кооперативлари аъзоларининг социал ва пенсия таъминоти системаси қайта қурилди. Бунинг натижасида уларнинг аҳволи бошқа меҳнаткашларнинг аҳволи билан тенглаштирилди. Бу эса, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутларни бартараф қилишга ёрдам берадиган омиллардан биридир.

Ҳозирги вақтда экономика соҳасида жуда мураккаб вазифалар ҳал этилмоқда. Чехословакиянинг халқ хўжалиги социализм қуриш даврида тез суръатлар билан ривожланди. Бу гап, аввало, саноатимизга тааллуқлидир. Бизнинг саноатимиз ҳозирги кунда 1937 йилдагига нисбатан қарийб беш баравар кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети XII съезд қарорларига амал қилиб, бир қанча муҳим чоралар кўрди. Бу чоралар амалга оширилиши натижасида халқ хўжалигини ривожлантиришга тааллуқли асосий масалалар бир мақсадни кўзда тутиб, аста-секин ҳал этилади. Кейинги йиллар ичида ташқи ва ички соҳалардаги сабаблар тақозо этган бир қанча проблемалар юзасидан ҳам тегишли чоралар кўрилди. Бу процесс бизда гарчи эндигина бошланган бўлса ҳам ишларимиз муваффақиятли суратда олға силжиб бораётир, деб айтиш мумкин. 1964 йил плани хусусан саноатда тўла ва ошириб бажарилмоқда. Саноат ишлаб чиқаришимизнинг ҳажми октябрь охирида ўтган йилнинг шу давридаги ҳажмидан 4.2 процент ортди. Ишлаб чиқаришнинг сифат кўрсаткичлари аста-секин яхшиланмоқда, халқ хўжалигида нормативда кўрсатилган миқдордан ортиқ запаслар қисқартирилмоқда ва ҳоказо. Чехословакия Коммунистик партиясининг XII съезди қишлоқ хўжалигини 1970 йилга келиб саноат даражасига кўтариш вазифасини қўйган эди. Биз ана шу вазифаларнинг бажарилишини таъминлайдиган бир қанча тадбирларни ҳам аста-секин амалга оширмоқдамиз. Афсуски, бу йил об-ҳаво шароитининг ноқулай келиши қишлоқ хўжалигимизга зарар етказди. Чехословакия районларининг учдан бир қисмида қурғоқчилик бўлди, бизнинг мамлакатимизда кўпдан бери бундай қурғоқчилик бўлмаган эди. Бу ҳол, аввало, дон экинлари ҳосилига ёмон таъсир қилди. Биз мўлжалдагидан бир миллион тоннадан ҳам зиёд кам дон олдик.

Биз ҳозирги вақтда асосий эътиборимизни қаратган энг муҳим масалалардан бири халқ хўжалигини бошқаришнинг бутун системасини такомиллаштиришдир. Демократик централизм принципи бу системанинг асоси бўлиб қолади. Хўжаликни планли бошқариш системасини такомиллаштиришнинг моҳияти экономикага марказлаштирилган раҳбарликни кучайтириш ва айни вақтда моддий манфаатдорлик социалистик принципидан, бошқаришнинг иқтисодий воситаларидан ва экономикани ривожлантиришнинг барча маънавий-сиёсий омилларидан мукаммалроқ фойдаланишдан иборат.

Халқ хўжалигини ривожлантириш давлат плани экономикани бошқариш бутун системасининг энг муҳим воситаси ва негизидир. Бу план илмий асосда тузилиши керак ва, жумладан, бу соҳада узоқ муддатга мўлжалланган планнинг роли албатта ортиб бориши керак. Асосий капитал сарфлашлар бундан буён ҳам марказлаштирилган тартибда амалга оширилади.

Корхоналар савдо битимларини тузишда қатнашиб, бунинг натижасида ана шу битимларни бажариш учун уларнинг жавобгарлиги ортиб борса ҳам, биз ташқи савдо соҳасида давлат монополиясини тўла равишда сақлаб қоламиз. Ички савдо-сотиқда марказлаштирилган раҳбарлик сақлаб қолинади, иш ҳақи ва ишчи кучларини бир жойдан иккинчи жойга кўчириш марказлаштирилган тарзда тартибга солинади. Биз қишлоқ хўжалигимизга раҳбарликни ҳам мустаҳкамлаётирмиз. Корхоналарда хўжаликни бошқариш методлари элементларидан қишлоқ хўжалигида кенг фойдаланилади. Айни вақтда биз сайлаб қўйиладиган органлар системасига асосланган халқ контроли ягона системасини вужудга келтириш ишларини тугалламоқдамиз.

Жорий қилинаётган система саноатимизнинг базасини янгича ташкил қилишга асосланади. Катта ҳуқуқлар бериладиган ва катта масъулият юкланадиган тармоқли корхоналар саноат базасининг негизи бўлади. Олинадиган ялпи даромад ёки фойда уларнинг ишларига баҳо беришнинг мезони бўлади. Иқтисодий тараққиётнинг сифат кўрсаткичларига риоя қилинишини таъминлашда, техника ва сифат жиҳатидан юксак даражадаги буюмларни ишлаб чиқаришда, ишлаб чиқаришнинг ғоят самарали бўлишида, жамият эҳтиёжларини қондиришда моддий манфаатдорлик ана шу ялпи даромад ёки фойдага боғлиқ бўлади.

Тармоқли корхоналарнинг цехидан тортиб дирекциясигача бутун-бутун коллективлар маҳсулот ишлаб чиқаришдан манфаатдор бўладилар. Коллективлар яхши ишласалар, корхоналарда мукофот фондларига ажратиладиган маблағ миқдори ортади, социал ва маданий эҳтиёжлар учун хилма-хил ускуналар сотиб олинади. Ишлар кўнгилдагидек олиб борилмаган тақдирда бу фондлар қисқариб қолади, тегишли коллективлар моддий жиҳатдан зарар кўради. Биз кредитдан яхшироқ фойдаланишни, нарх соҳасида эпчилроқ сиёсатни амалга оширишни истаймиз. Шу билан бирга барча асосий ва энг керакли буюмларнинг нархлари ёзиб қўйилади ҳамда марказлаштирилган тартибда белгиланади. Биз экономикани ривожлантиришда стихиячиликка, нарх ва иш ҳақини истаганча белгилаш, стихияли капитал қурилишга асло йўл қўймаймиз. Бу тадбирларнинг ҳаммаси бутун жамиятнинг Чехословакия Коммунистик партияси белгилаган вазифаларга мувофиқ экономикамизни ривожлантириш учун замин вужудга келтиради. Иқтисодий характердаги тадбирлар билан бир қаторда халқ хўжалигига раҳбарликни мустаҳкамлаб борамиз.

Миллат мажлисидан тортиб миллий комитетларгача барча давлат органларининг фаолиятида, жамоат ташкилотларининг фаолиятига тўғри йўл кўрсатишда социалистик демократия принципларини изчиллик билан амалга ошириш — социалистик жамиятни янада ривожлантиришга қаратилган тадбирларнинг узвий таркибий қисмидир. Ҳозирги вақтда партиянинг халқимиз сиёсий ва ғоявий бирлигини, ишчилар синфининг, қишлоқ хўжалик кооперативлари аъзоларининг ва меҳнаткаш интеллигенциянинг жипслигини мустаҳкамлаш соҳасидаги барча ғоявий-тарбиявий ишлари ана шу вазифаларга бўйсундирилган. Партиянинг бутун идеологик иши марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принципларини ижодий тарзда тушунишга ва бу принципларни бутун мамлакат ҳаётида изчиллик билан амалга оширишга қаратилган. Партия догматизм ва консерватизмнинг ҳар қандай тенденцияларига қарши, либерализм ва оппортунизмнинг ҳар қандай кўринишларига қарши муросасиз кураш олиб боради. Биз буни Чехословакия Социалистик Республикасининг ҳар томонлама социалистик тараққиёт йўлидан олға бориши ва социалистик ҳамдўстлик аъзоси сифатида ўзининг интернационал бурчини бажариши учун асосий шарт деб ҳисоблаймиз.

Ўртоқлар! Сўзимнинг охирида бутун чехословак халқи номидан қардош Совет Иттифоқи халқларига, шонли Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига ва КПСС Марказий Комитетига XX, XXI ва XXII съездларнинг бош йўлини амалга оширишда, коммунизм қурилишида ва бутун дунёда тинчлик учун, бутун инсониятнинг бахти ва тараққиёти учун кураш каби масъулиятли вазифани бажаришда янгидан-янги кўп муваффақиятларни яна бир марта исташга ижозат бергайсиз.

Азиз ўртоқлар, биз сизлар билан биргамиз ва Совет Иттифоқи халқлари билан, Владимир Ильич Ленин партияси билан бирлигимиз, дўстлигимиз ва қардошлигимизни ҳамиша кўз қорачиғидай сақлаймиз.

Яшасин жаҳон коммунистик ҳаракатининг илғор отряди — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва унинг Марказий Комитети!

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг қаҳрамон халқига шон-шарафлар!

Социалистик ҳамдўстликнинг бирлиги, халқаро коммунистик ҳаракат бирлиги мустаҳкамланаверсин!

Марксизм-ленинизм, пролетар интернационализмининг ўлмас идеяларига шон-шарафлар!

Совет Иттифоқи ва Чехословакия халқларининг дўстлиги абадий яшнасин!

(Л. И. Брежнев ва Антонин Новотний ўртоқларнинг нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва давомли қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди.

Ҳамма ўрнидан туради. Чехословакия Коммунистик партияси, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, совет ва чехословак халқларининг бузилмас иттифоқи шарафига табрик сўзлари янграйди. Кремлдаги Съездлар саройида бир неча минут давомида овация янграйди).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ • 2
4 ДЕКАБРЬ, 1964 ЙИЛ
№ 281 (12.935).

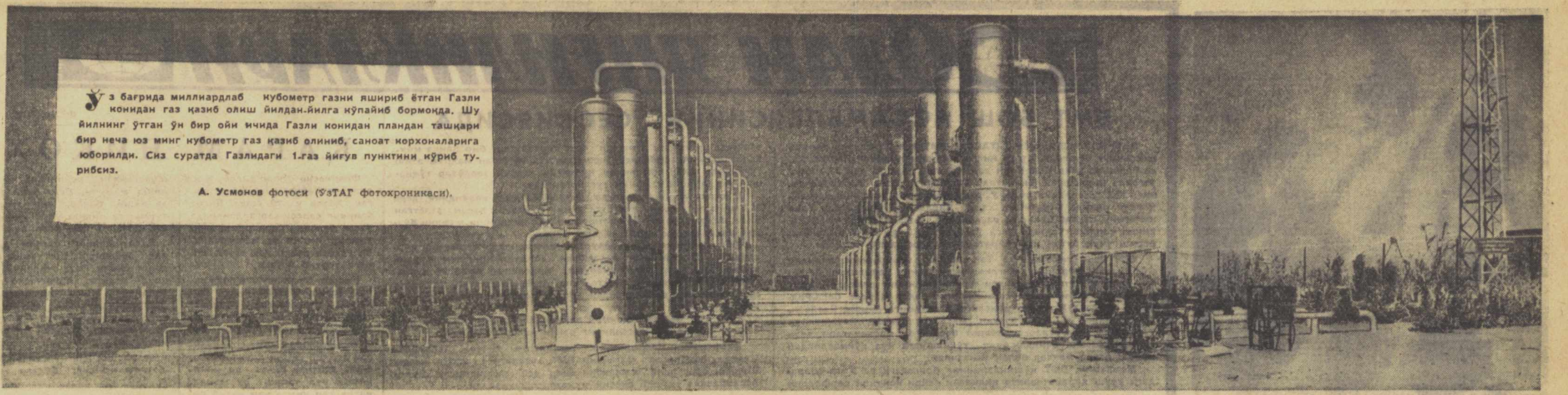

Ўз бағрида миллиардлаб кубометр газни яшириб ётган Газли конидан газ қазиб олиш йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Шу йилнинг ўтган ўн бир ойи ичида Газли конидан пландан ташқари бир неча юз минг кубометр газ қазиб олиниб, саноат корхоналарига юборилди. Сиз суратда Газлидаги 1-газ йиғув пунктини кўриб турибсиз.

А. Усмонов фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ўзбекистон ССР Жамоат тартибини сақлаш министрлиги системасининг ходимларини «Жамоат тартибини сақлашдаги аъло хизмати учун» медали билан мукофотлаш тўғрисида

Жамоат тартибини сақлаш ва жиноятчиликка қарши курашдаги хизматлари учун қуйидагилар СССР Олий Совети Президиуми номидан «Жамоат тартибини сақлашдаги аъло хизмати учун» медали билан мукофотлансин:

1. Милиция старший сержанти **Адизов** Азим
2. Милиция капитани **Алжонов** Бойтоқ
3. Милиция старший сержанти **Охунов** Мелижон
4. Милиция майори **Аюпов** Гали Валиевич
5. Милиция капитани **Бозорбоев** Абдисамад
6. Милиция капитани **Бекчонов** Салой
7. Милиция майори **Бурлимов** Федор Андреевич
8. Милиция капитани **Воҳидов** Нафиқ Гилфанович
9. Милиция старший сержанти **Гараев** Ҳайриддин Зариддинович
10. Милиция подполковниги **Гиязов** Раҳим Алиевич
11. Милиция капитани **Гришченко** Иван Никифорович
12. Милиция старший сержанти **Жўрабоев** Тошпўлат
13. Милиция старший сержанти **Имомов** Оймат
14. Милиция старший сержанти **Каримов** Қаюм.
15. Милиция майори **Қўчқоров** Султонмурод
16. Милиция капитани **Маҳсудов** Рихси
17. Милиция капитани **Марипов** Пўлат
18. Милиция старший лейтенанти **Михеев** Иван Семенович
19. Милиция капитани **Неъматуллаев** Исматулла.
20. Милиция старший лейтенанти **Олейник** Григорий Иванович
21. Милиция старший сержанти **Раҳимов** Холмат
22. Милиция подполковниги **Саркисян** Александр Даниэлович
23. Милиция капитани **Спиридонов** Павел Николаевич
24. Милиция старший лейтенанти **Умиров** Абди
25. Милиция подполковниги **Халилов** Ҳикмат
26. Милиция майори **Халилов** Раҳим.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри.
1964 йил 1 декабрь.

Репортаж

САҲРО ВА ГУЛ

„АН-2» қаноти остидан Зарафшон тоғ тизмалари, ўрмонлар, ипга тизилган гугурт қутичаларидек равон йўлли посёлкалар сузиб ўтади. Тахтақорача тоғ тизмаси устида «пўлат қуш» сесканганде силкиниб, сўнг пастга қараб шўнғиган қирғийдек текис сузиб кетди: чўл, поёнсиз Қарши чўли. Қумликлар, текислик, уфққача чўзилган дашт, яна қум барханлари... Бу мунгли манзарани бир оз «жонлантириш» учун саҳро офтобида, қумлар тафтида пишқириб Аму оқади. Керкича устидан ўтаётганда ўнг соҳилда дарёнинг бош бармоғи — Қорақум канали кўзга ташланади. Чап соҳилда ишлаётган экскаватор, бульдозерлар дон ташиётган чумолиларни эслатади. Соҳилга яқинлашганда:

— Қизилоёқ, — деди учувчи Василий Александрович, — саҳро чеҳрасидаги янги хол. Ҳали харитада йўқ бу шаҳар. Унинг дастлабки уйларининг деворлари (панеллар) вертолётда олиб келинган. Ҳа, йўлсизлик қийин. Ичар сувни ҳам шундай ташиганмиз.

Дайди шамол қумларни «қувиб», шитоб билан дарёга элтиб ағдаради. Ёш ниҳоллар эса томирлари — оёқларини ерга маҳкам тираб, учиролмайсан, учиролмайсан, дегандек шовиллайди. Ҳа, Қизилоёқда мени қизиқтирган энг биринчи нарса ана шу ниҳоллар бўлди. Ахир, бу ерга ишга келиб, саратоннинг «тухумпиширар» тафтига бардош беролмай, ҳатто маошини ҳам олмасдан қочиб кетганлар оз бўлганми!

Олтин япроқлари шамолда чапак чалиб турган дарахтларга тикилиб, чет эллик бир журналистнинг «Совет кишилари бу даштда жаннат бунёд этмоқчилар» деган сўзлари эсимга тушди: оловдек қизғиш тупроқ, тандир тафтидек ҳаво, кўчма қумлар... Ариқларда зилол сув, гуллар, булбуллар хониши... Бу икки манзара бир-бирига қанчалик зид, саҳрода адашган кишининг кўзига кўринган саробдек туюлади. Лекин қизиги шундаки, Қарши даштида шу икки манзарани ёнма-ён кўрасиз. Шунда «инсон қўли гул» ибораси бу ерда бошқача мазмун, улуғворлик касб этганини сездим.

Янги боғ хиёбонида боғбонни учратдим. У ниҳолларга хаёлчанлик билан термулиб турарди:

— Баҳорда олти минг туп ниҳол экиан эдик, — деди Ҳ. Ботиров. — Ҳаммаси мевали. Кўпи тутди, иссиққа чидаш берди. Яна икки йилда ҳосилга киради. Булар хамир учидан патир ҳали. Ҳозир яна экяпмиз. 4 гектар янги боғнинг ери тахт. 15 гектарли истироҳат боғи ҳам бўлади. Кўчаларга яна 25 минг туп мевали дарахт экамиз йил охиригача. Гулларни демайсизми! Атири ҳам, номозшоми ҳам, гулиҳаё ҳам, ҳатто қир лоласи ҳам бўлади. Киши бошига (туғилаётган фарзандларимизни ҳам ҳисобга олганда) ўн туп дарахт, беш туп гул ўстирмоқчимиз.

Саҳроликларнинг ҳар бири ана шундай орзу, олижаноб мақсадлар билан яшашяпти.

ИШЧИЛАР ётоқхонасида суҳбатимиз тун ярмигача чўзилди. Ҳар хил ёшдаги, турли миллат, хилма-хил касбдаги кишилар гурунгга жон киргизиб юборишди. «Каршистрой» 2-қурилиш-монтаж бошқармасининг инженери А. Тирнов:

— Қизилоёқ — чўлнинг юраги, — дея гап бошлади. — Миллион гектарли даштга шу ердан юриш бошланади. Чўл бўйлаб худди қон томирларидек ёйилиб кетадиган ҳамма йўл ва каналлар, посёлкалар шу юракка келиб бирлашади.

Шаҳарчада ҳозироқ анча ишлар қилиб қўйишибди. 5 та 10 квартирали уй, 7 та 6 квартирали, 20 та тўрт квартирали уй-жой бинолари, ётоқхона, ошхона, болалар яслиси Қизилоёқнинг кўрки. Машҳур француз сайёҳи Элизе Реклю ўзининг «Инсон ва ер» китобида Ғузордан чиққан карвонлар бу қумликлардан ўтиб шаҳри Гулғула — Термизга етгунча йўлда бир неча бор туяларини чўктириб, ўзларидан олдин ўтиб кетган карвонлар қумга кўмиб кетган қуйруқни олиб еганлари, туяларига ҳам қуйруқ бериб, чанқоқликни босганликларини ҳикоя қилади. Йўловчига сувсизлик — ўлим таҳликаси соя ташлаб турган ана шу саҳрода ҳозир водопровод қувурлари тармоқ отган. Қизилоёқда 7 километр узунликда водопровод қувурлари ётқизилди. Арман йигити Агажанян, озар ўғли Госангусейн, ўзбек Ризвонов, рус Дяковлар раҳбарлик қилаётган комплекс механизациялашган бригадаларнинг азаматлари бу йил теп-текис яйловда бутун бир шаҳар тиклашди. Бу ерда 1,5 миллион сўмлик ишлаб чиқариш қурилишлари, қарийб 3 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди. Икки ётоқхона, ҳаммом, ёзги кинотеатр, савдо павильонлари, маиший хизмат комбинатлари, устахоналар қурилиши тез суръат билан боряпти. Фақат шу йилнинг ўзида уй-жой бинолари қурилишига 1 миллион 300 минг сўм сарфланди. Бу ерда ишлаётган ҳар бир кишини афсонавий Фарҳодга қиёс қилса бўлади. 1-қурилиш участкасининг бошлиғи Шукуров янги карьер очиб, бир ўзи 100 минг сўм давлат маблағини тежади. Бульдозерчи Белов машинаси билан ҳар сменада минг кубометр тупроқ ағдармоқда.

ЭКСПЕДИЦИЯ бошлиғининг кабинетида курувчилар менга Қарши чўли схемасини кўрсатишди. Унда дашт истиқболи намоён: Юлдуз ва нуқталар, кўк чизиқ ва устунчалар: мана, Қизилоёқдан Қашқа дарёсигача чўзилган ҳаворанг чизиқ. Бу — 200 километр узунликдаги магистраль Қарши канали. У фақат қоғозда эмас, ҳозир амалда ҳам қазиляпти. Икки соҳилда 7 та нуқта. Бу — Амударё сувини елкасига даст кўтариб, 140 метр баландликдаги чўлга узатадиган насос станциялари. Кўл расми. Бу — сийнасига 1,2 миллиард кубометр сув сиғдирадиган Таллимаржон сув омбори. Қарши каналидан чапга томон яна бир кўк чизиқ тортилган. Бу — Шўрсой тармоғи, Норак ГЭСи, Бухоро Газлиси томон чўзилган чизиқлар. Бу — насос станцияларини ҳаракатга келтирувчи электр энергия оқиб келадиган юқори вольтли нур ариқлари. Катта йўл, кичик станциялар... Пахта чаноғининг расми солинган тўрсимон чизиқлар. Бу — биринчи навбатда ўзлаштириладиган 200 минг гектар ер.

ШУ пайт хонага шовқин-сурон билан бир гуруҳ ишчилар кириб келишди. Бири шапкасини ғижимлаб, дераза ёнига ташларкан:

— Уф-ф. Бу кино эмас, асабга арра бўлди! — деди. Ҳамроҳлари йигитнинг сўзини маъқуллашгандек жим туришарди. Инженер схемадан кўзини олиб, менга тикилди:

— Ҳар кун аҳвол шу. Тузукроқ кино кўролмаймиз, — деди уялиб.

Шу ўринда «Каршистепстрой» адресига айрим гиналарни ҳам айтиб ўтсак жоиз бўлар: Қизилоёқда областнинг Қарши ва бошқа шаҳар, қишлоқлари ҳамда Туркманистондан келиб ишлаётган кишилар бор. Ҳафтада бўлмасада, ойда бир марта улар уйларига, бола-чақаларининг ёнига бориб келишни истайдилар. Трестда нима кўп, машина кўп. Чўлқуварларнинг шу талабини қондириш учун автобус қатновини уюштирсалар яхши бўларди.

Шаҳарчада клуб қурилган. Лекин бу ерда кинофильмлар онда-сонда, киномеханикнинг хоҳишига қараб намойиш қилинади. Қурувчилар ҳар куни ўнлаб шаҳарлар билан алоқа қилишлари керак. Бир жойга материал керак, биров уйи билан гаплашмоқчи. Лекин бу ерда телефон масаласи муаммо. Медицина пунктларини ҳам кўпайтириш керак.

„ПЎЛАТ» қуш қаноти остида поёнсиз саҳронинг табассум қилаётган юзидаги холдек — Қизилоёқ. Ҳадемай у диёримизнинг эрам боғи, истиқболи кулган бўстон бўлади!

Самар НУРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.
Қизилоёқ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ж. Шентаевни «Ўт ўчиришдаги жасурлиги учун» медали билан мукофотлаш тўғрисида

Тошкент область, Янгийўл районидаги 4-наслчилик совхозининг ишчиси **Жоми Шентаев** ўт ўчириш вақтида болани қутқариб қолишда мардлик ва фидокорлик кўрсатганлиги учун СССР Олий Совети Президиуми номидан «Ўт ўчиришдаги жасурлиги учун» медали билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

Тошкент шаҳри.
1964 йил 1 декабрь.

* * *

Ўтган йил октябрь ойи кечаси Янгийўл районидаги 4-«Чиноз» совхозининг 3-бўлимидаги тўрт хонали уйга ўт тушди. Ёнғин бутун бинога ёйила бошлади. Маълум бўлишича, гражданка **Бантюкова** яшайдиган уйда унинг тўрт яшар қизи қолган экан. Буни эшитган совхоз ишчиси Жоми **Шентаев** ўзини уй томонга урди, деразанинг панжарасини кўчириб, ёниб турган бино ичига кирди. Ҳушдан кетган қиз болани тутун ичида пайпаслаб топгач, уни ёниб турган уйдан ташқарига олиб чиқди. Қизнинг ҳаёти сақлаб қолинди.

Сиз суратда кўриб турган Абдусамад Турсунов ва Раъно Турсунова ўртоқлар Тошкентдаги шарикоподшипник заводининг илғор ишчиларидир. Абдусамад заводда 4 йилданбери ишлаётган бўлса, унинг турмуш йўлдоши Раъно шу йилдан у билан биргаликда ишламоқда.

А. Тўраев фотоси.

«КАМТАР БЎЛАЙЛИК» сарлавҳали мақола газетхонлар муҳокамасида

КАМТАРГА КАМОЛ

Ҳурматли газетхон, эсингизда бўлса керак: «Совет Ўзбекистони»нинг шу йил 12 ноябрь сонида кишилардаги энг яхши фазилат — камтарлик ҳақида бир группа ўртоқларнинг мақоласи босилиб чиққан эди. Шундан буён газетхонлардан камтарлик ҳақида ҳар куни хат-хабарлар олиб турибмиз.

Биз бугун ана шу хат-хабарлардан баъзиларини ёритамиз. Бу хатларда оддий, камтар, меҳнатсевар кишиларнинг ишлари улуғланади. Редакция газетхонлардан камтарликни унутиб, ҳовлиқиб кетган, худбин кишилар тўғрисида ҳам хат-хабарлар кутади.

ИНСОНИЙ ХИСЛАТ

Камтарлик — энг инсоний фазилат. Ҳар бир киши одобли, ҳаммани бирдек ҳурмат қилиши, шафқатли бўлиши зарур. Хусусан, раҳбар ходимлар ўз қўл остидаги кишилар билан хушмуомала бўлишларининг фойдаси катта. Чунки бундай раҳбар ўз камтаринлиги билан коллективни ҳам тарбиялайди.

Қиладиган ишининг тайини йўқ бўлган айрим манман ва маҳмадоналарни кўрганда кишининг ғаши келади. Улар ўзларини жуда катта оладилар. Бундай кишиларга қариялар яхши таъсир қилишлари мумкин.

Мен Бека Юсуповна Отажонованы яхши танийман. У район бирлашган касалхонасида врач бўлиб ишлайди. Бека опанинг бу ерга келганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Аммо у камтарлиги, беморларга меҳр-шафқати, адолатлиги билан ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлди. Беморлар дардига малҳам қўядиган ўртоқ Отажонова билан суҳбатлашсанг ҳузур қиласан. У касалхонага келгандан буён бу ерда тартиб анча яхшиланди. Халқимиз, партиямиз тарбиялаган бундай олижаноб одамлар ён-веримизда нақадар кўп!

М. РАҲМАТОВ,
Нурота радиосининг ташкилотчи мухбири.

МЕҲРИБОНЛИК

Ҳурматли редакция!

Мен «Камтар бўлайлик» сарлавҳали ахлоқ темасидаги мақолани зўр қизиқиш билан ўқиб чиқдим. Дарҳақиқат, ҳаётимизда лафзи ҳалол, меҳнатсевар, аҳдига вафодор, оқил, олижаноб кишилар кўп.

«Олтин ўтда синалур, одам меҳнатда», дейди халқимиз. Ҳақиқий камтар кишилар меҳнатда билинади. Мен шундай кишилардан бири ҳақида гапириб бермоқчиман. Навоий шаҳрида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи Ҳасан Отауллаевни ҳамма танийди. У киши ўқитувчилик қила бошлаганига 30 йилдан кўпроқ бўлди. Ҳозир ҳам шу ерда мактаб-интернат директори.

Педагогларнинг, тарбиячиларнинг камтарлиги тағин шунинг учун муҳимки, ёшлар, шогирдлари уларга тақлид қиладилар. Ҳасан ака сира эринмайдиган, ўқувчиларнинг ота-оналари, уй шароити билан танишишни ўз бурчи деб биладиган меҳрибон одам. Унинг кўпгина шогирдлари шу ерда тарбия олиб, яхши одам бўлиб етишдилар.

Коммунистчасига яшаб, коммунистча меҳнат қилаётган камтар одамлар ҳамиша партия, халқ, Ватан олқишига сазовордир.

Раҳима ҲАМИДОВА,
Навоий шаҳридаги «Партия XVII съезди» мактаби.

ОДОБИ АЗИЗ

Мен кекса педагогман. 1926 йилдан буён ўқитувчилик қила бошладим. Бизлар ўз фаолиятимизни бошлаган даврда шароит оғир эди. Шунинг учун бўлса керак анча иссиқ-совуқни, машаққатларни кўрдим. Лекин умримда учраган меҳрибон, камтар одамларни асло унутмайман. Мен ҳам шогирдларимни коммунистик руҳда, камтар қилиб тарбиялашга интилдим.

Ҳозир 70 ёшдаман. 7 йилдан буён қарилик пенсияси олмоқдаман. Лекин мактаб билан алоқам узилгани йўқ. Мен ҳамкасбларимга, хусусан ёш педагогларга шуни айтишни истардим: шогирдларингизни ёшлигиданоқ камтарликка ўргатинг. Ота-оналар, сизлар камтарликдек олижаноб фазилатларни чақалоқ туғилган биринчи кунданоқ тарбиялашга ҳаракат қилинг. Бола азиз, одоби ундан азиз! Инсон азиз, унинг камтарлиги ундан ҳам азиз!

Г. СРУМОВА,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи.

ҲАММА ҲУРМАТ ҚИЛАДИ

«Камтар бўлайлик» сарлавҳали мақолани ўқир эканман, кўз олдимга бир қанча камтар кишилар келди. Шулардан бири Сариосиё бошқармасидаги «Ленинград» колхозининг раиси, СССР Олий Советининг депутати Ҳимойиддин Шарофиддинов. У киши колхозчиларга жонкуяр, меҳрибон, меҳнатсевар, камтар кишидир. Одамлар тўғрисида ҳамма вақт меҳрибонлик қилаётганлигини кўриб қувонасиз. Атрофимизда шундай кишилар кўпаяверсин.

Қ. СУВОНОВ,
Денов районидаги Муқимий номли 14-мактаб.

КУРАШДА ТОБЛАНГАН ҚАЛБЛАР

СЎНМАС У КУНЛАР ШУҲРАТИ

Улар рўпарамда елкаларини бир-бирларига суягудек ёнма-ён ўтиришарди. Умрдошлар ҳикоясини тинглаб, гоҳ-гоҳ девордаги суратга беихтиёр қараб қолардим. Зарҳал рамкадан олма юз, дўмбоққина қиз билан чапаевча мўйлов қўйган йигит мулойим боқиб туришарди. Улар рухсорини суҳбатдошларим чеҳрасига солиштираман: кўзлар ўша-ўша, қарашлари, ғайрат-қалбдаги оташ ҳам ўша-ўша... Ваҳолонки, улар муҳаббати чечак очган кундан буён салкам ярим аср вақт ўтган.

Салкам ярим асрдан буён Нигор опа билан Аҳрорқул ота ёстиқдош-умрдошгина эмас, балки қуролдош, курашдош — бир сафда саодат жангчиси бўлиб, ҳаётнинг лаззатини, аччиқ-чучугини баҳам кўришган: қоқилганда суяб, йиқилганда турғизиб, қучиб, юпатиб, унисининг кафтига тикон қадалса, буниси киприги билан олган, севги қасамини муқаддас тутиб, муҳаббатларини эъзозлаган кишилар. Нигор опанинг елкаси тўла кумуш сочини, кенг пешанасидаги чумчуқ изи чизиқларни, Аҳрорқул отанинг қиров қўнган соқолини кўриб, улар кексайган деб ўйламанг, асло. Чунки қариш қалбдан бошланади. Барча нарсага бепарво бўлган қалби бемаврул ўлганлар — қартайганлардир. Нигор опа билан Аҳрорқул ота тетик, қалблари навқирон. Зероки, халқ бахти учун жон тиккан элсеварлар қартайишни билармиди?!

...Аҳрорқул ёш бола эди. Узун қора тунлари онажони унга қизиқ эртаклар айтиб берар, топишмоқлар билан ўғлини овутарди. Кунлардан бирида она сўради:

— Ўғлим, қани топчи, дунёда энг қаттиқ нарса нима?

— Тош, темир! Ҳа, дарахт, — деди ўғли шошиб.

— Йўқ-йўқ, тополмадинг.

— Шаҳар бердим ойижон, Самарқандимизни бердим. Айтақолинг.

— Энг қаттиқ нарса — одам.

Ўғли жавобни англамаганини сезган она унга аста тушунтирди: «одамлар бошидаги бу ер юткур турмушнинг азоб-уқубати, заҳмати тошга тушса майдаланади, темирни эритади, ёғочни кул-кул қилади. Бунақа оғирликларга фақат одамзод бардош беради».

Йиллар ўтди. Аҳрорқул ён қўшнисидан одамлар турмушини енгиллаштириш, ҳаётни яхшилаш учун курашаётган баҳодир кишилар борлиги, уларнинг номи большевиклар эканлигини эшитди. Шунда у ўша кишилар билан бирга бўлишни орзу қилди. Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун кураш бошланганда Аҳрорқул Маҳмуджонов кўнгилли бўлиб Қизил Армия сафига кирди. Жангларда мардлик кўрсатиб, саодат жангчиси — Қизил гвардиячи деган шарафни олди.

1919 йилда Коммунистик партия сафига қабул қилинган Аҳрорқул Маҳмуджонов кураш ва ҳаётда ўз ўрнини аниқроқ билиб олди. У энди ўзини партиянинг чинакам солдати деб ҳис этди. Аҳрорқул гулдек ёри Нигорни катта курашга бошлади. Аҳрорқул ва унинг сафдошлари ёвни яксон этиб, Совет ҳокимияти ўрнатилган жойларда Нигор ва унинг дугоналари хотин-қизларни йиғиб, улар орасида маърифат чироғини ёқдилар, аёлларни чимматни улоқтиришга даъват этиб, янги ҳаётга чорладилар.

Ленин зиёсидан нур эмган, коммунистларнинг жанговар кураш мактабида сабоқ олган майда ҳунарманд ўғли А. Маҳмуджонов Қизил гвардия сардори, совет милициясининг уддабурон раҳбари даражасига кўтарилди. У Самарқанд атрофида ҳамда Зарафшон водийсида босмачиларга, Совет ҳокимияти душманларига қарши курашларда жонбозлик кўрсатди.

Аҳрорқул ва Нигор учун партия сўзи, партия топшириғи қонун эди. Бунда бир воқеани эслаш кифоя. 1924 йилда Ургутда Мирзаполвон қўрбоши бош кўтарди. Унга қарши А. Маҳмуджонов бошлиқ 200 кишилик отлиқ милиция отряди юборилди.

Ўша куни ёш жувон ҳаётида фожиали воқеа юз берди. У миниб келган отни кимдир ўғирлаб, ўрнига бошқасини боғлаб кетибди. Нигор янги от узангисига оёқ қўяр-қўймас, от елдай қочди. Уни на тўхтатиш, на қайтариш мумкин эди. От анҳордан сакраб, жарга ўзини ургач, Нигорнинг сафдошлари унинг изини йўқотишди. Бедов от кўпик сочиб, тўқайзор орасидаги сўқмоққа кирганда Нигор ўзини қамишзорга отди. Жувоннинг бир елкаси балчиққа ботиб, қўл-оёқлари қонга беланди. У қанча ётганини билмайди. Бир вақт қамишларнинг қасир-қусуридан кўзини очди. Қизил салла ўраган важоҳатли бир одам катта ханжар кўтариб у томон келарди. Нигор хушёр тортиб, ўрнидан туришга уринди.

— Қимирлама, алвасти, қизил шайтон! — деди нотаниш. — Қўлга тушдинг, энди гўштингни нимталайман!

У аёлнинг қўлида пайдо бўлиб қолган тўппончага кўзи тушгач, унга ташланди. Лекин аниқ мўлжал билан кўкрагига қадалган ўқ уни ер тишлатиб қўйди..

Аҳрорқул билан Нигор Маҳмуджоновларнинг босмачиларга қарши кураши, ер ислоҳоти, колхозлаштириш даврида кўрсатган жонбозликларининг гувоҳи бўлган бир қанча фотосуратларни кўрдик, ҳар хил ҳужжатларни варақладик. Мана улардан бири:

«Ҳурматли ўртоқ А. Маҳмуджоновга!

Туркистон Коммунистик партияси Уртатепа район комитети ҳамда Уртатепа район ижроия комитети Матчони эгаллашдаги сиз ўтказган операция учун сизга қизғин дўстлик ташаккурномасини билдиради. Матчо массиви бунёдга келгандан бери уни ҳеч ким забт этолмаган эди. Сиз Матчо массиви ҳамда Уртатепа районини озод этиш, у ердаги аҳолини босмачилар зулми — истибдодидан қутқаришга йўл очдингиз.

Бизнинг фахримиз — шавкатли Қизил Армияга шон-шарафлар!

1923 йил 13 апрель».

Мамлакатимиз осмонидан ўқлар тутуни тарқаб, баҳор қуёши кўкни феруза қилди. Бу даврда ҳам эр-хотин Маҳмуджоновлар революцион ғайрат-шижоат билан меҳнат қилдилар. Аҳрорқул Маҳмуджонов колхоз-совхоз тузилишида фаол иштирок этди. Уларга раҳбарлик қилди. Нигор опа эса юқори партия ва совет аппаратларида ишлади. Улар Улуғ Октябрь неъматларидан, бахтиёр ҳаётларидан мамнун эдилар. Бироқ шахсга сиғиниш булути улар бахтига кўланка ташлади. Улар узоқ йиллар бир-биридан жудо бўлдилар. Лекин қаерда бўлмасинлар бир-бирларига бўлган меҳр-муҳаббатлари сўнмади, муҳаббат ва ишонч олови улар қалбини иситди.

— Ўн тўққиз йилдан сўнг биз яна ҳаётга қайтдик, — деб ҳикоя қилади Аҳрорқул ота. — Оловли жангларда олган партия билетларимиз яна қўлимизга тегди. Эй ўғлим, шу кичик дафтарча кишига беқиёс куч, мадад беради.

Улар шу катта куч ва мадад билан коммунизм қурувчилар сафида хизмат қилмоқдалар. Улар қўшақаришган —ували-жували бўлишган, 14 невара, бир неча чевералари бор. Қизи врач, набираси агроном, эвараси тўқувчи район Советининг депутати. Чол-кампир ҳали ҳам бир кун уйда бекор ўтиришмайди. Аҳрорқул ота Революцион ва меҳнат шон-шуҳрат клубининг пропагандисти, Октябрь район партия комитетининг фаол активи; Нигор опа эса Тошкент область судининг жамоатчи маслаҳатчиси, Октябрь районидаги Собир Раҳимов номли маҳалла комитети хотин-қизлар советининг раиси. Шу кеча-кундузда уларни мактаб ўқувчилари, завод-фабрика коллективлари орасида учратасиз. Улар алангада тобланган муҳаббатлари, бадавлат турмуш, жанговар йиллар, қуролдош дўстлари ҳақида завқ-шавқ билан ҳикоя қиладилар.

Н. ЕҚУБОВ.

3 СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
4 ДЕКАБРЬ, 1964 ЙИЛ
№ 281 (12.935).

Ўрта Осиё гидротехника ва сув проблемалари илмий тадқиқот институтида турли хил тупроқларда гидротехник иншоотлар қуриш масалалари ҳал этилмоқда. Сиз суратда шу институтнинг аспиранти Шарқия Бобожонова ва техниклар Зуфар Абдуллаев ҳамда Эркин Орифжоновларни гидравлика лабораториясида тадқиқот ишлари олиб боришаётган пайтда кўриб турибсиз. И. Глауберзон фотоси.

Олам янгиликлари

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ СЕССИЯСИДА

НЬЮ-ЙОРК, 2 декабрь. (ТАСС). БМТдаги Венесуэла делегациясининг бошлиғи, ўтган йилги сессиянинг раиси Карлос Соса-Родригес кеча Нью-Йорк вақти билан соат 15 дан 35 минут ўтганда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XIX сессиясини очди. У, делегацияларни сессияни ҳамжиҳатлик руҳида ўтказишга ҳамда Бирлашган Миллатлар Ташкилотини сақлаб қолишга ва халқаро тинчлик ҳамда хавфсизликни сақлаб туришда унга ўз бурчини адо этиш имконини бериш учун бутун куч-ғайратларини сарфлашга чақирди.

БМТ бош секретари У Тан мажлис бошланиши олдидан СССР, АҚШ, Франция, Англиянинг доимий вакиллари, Африка—Осиё ва Латин Америкаси группаларининг раислари, Бош Ассамблея ўтган йилги сессиясининг раиси Карлос Соса-Родригес ҳамда XIX сессия раислиги лавозимига номзод Квейсон-Секки билан ўзи олиб борган маслаҳатларнинг натижалари тўғрисида делегатларга ахборот берди. Бу маслаҳатлар, деди у, Ассамблеяда очиқдан-очиқ тўқнашувга йўл қўймасликдан иборат ягона мақсад билан ўтказилди.

Маълумки, БМТ қўшинларининг Конгодаги ва Ўрта Шарқдаги уруш ҳаракатларига қилинган ғайри қонуний сарфларни тўлашда иштирок этишдан бош тортаётган бир қанча мамлакатларни Ассамблеяда овоз бериш ҳуқуқидан маҳрум этиш тўғрисида АҚШ томонидан қўйилган асосий талаблар тўқнашув юз бериши хавфини туғдирган эди.

Маслаҳатлар натижасида шундай битимга келиндики, деди У Тан, ҳали ташқи сиёсатга доир мунозара давом этаётган экан, Ассамблея фақат эътирозсиз ҳал қилиниши мумкин бўлган масалаларни қараб чиқади.

Таклиф қилинган процедурага делегациялар қаршилик кўрсатмади. Шундан сўнг Ассамблея ваколатларни текширувчи комитетни Австралия, Камбоджа, Бирлашган Араб Республикаси, Совет Иттифоқи, Коста-Рика, АҚШ, Гватемала, Исландия ва Мадагаскар вакилларидан иборат составда овозга қўймасдан сайлади.

Гананинг БМТдаги доимий вакили Квейсон-Секки ялпи қарсаклар остида XIX сессиянинг раиси қилиб сайланди.

Хавфсизлик Кенгашининг тавсиясига биноан, Ассамблея Малави, Замбия ва Мальтани БМТ аъзолигига қабул қилди. Шундан сўнг раис мажлисни ёпиқ деб эълон қилди. Бугун Ассамблеяда умумий сиёсий мунозара бошланади.

ЧЕТ ЭЛ ХРОНИКАСИ

● Бистрица дарёси водийсида янги электростанция ишлай бошлади. Биказдан то Бакэуга қадар шу дарё устига 13 та гидроэлектростанция қурилиб, уларнинг жами қуввати 450 минг киловатт бўлади. Шулардан олтитаси, жумладан, Биказда 210 киловатт қувватга эга бўлган йирик гидроэлектростанция ҳозирдаёқ ток бермоқда.

● Берлинда ёзувчиларнинг халқаро коллоквиуми иш бошлаб юборди. Немис ёзувчилар союзи уюштирган бу коллоквиумда Совет Иттифоқи, ГДР, Руминия, Чехословакия Социалистик Республикаси, Польша, Венгрия ва Югославия адабиётчилари қатнашмоқда. (ТАСС).

ФЕЛЬЕТОН

ҚАРАМ НИКОҲ

Франческо Пиччирилло Италиядаги Капуа шаҳрида туғилган. Ҳозир у 29 ёшда. Йигит ўзининг сарсон-саргардонликда ўтган болалик йилларини, муҳтожлик, очлик ва яланғочликни эсласа ҳозир ҳам юраги орқага тортиб кетади.

Ниҳоят Франческога бахт кулиб боқди. У 1956 йилда жамоат хавфсизлигини сақлаш ташкилотларидан бирига ишга киришга муяссар бўлди.

Ҳа, Италияда ҳамон оч-яланғоч дайдиб юрган йигит-қизлар озми дейсиз! Ейиш ва кийинишга пул топиш бу мамлакатда ҳар кимга ҳам насиб бўлавермайди! Франческо хизмат важидан Римга бориб у ерда Роза Моретти исмли қиз билан танишиб қолди. Моретти Чельса кўчасидаги идоралардан бирида кассир бўлиб ишларди. Ёшлар бир-бирларига кўнгил қўйиб, уйланишга қарор қилдилар. Лекин қонун бўйича Франческо фақат саккиз йил ишлагандан кейингина уйланиши мумкин. Роза буни жуда яхши билар, севгилисига турмушга чиқиш учун умр бўйи кутишга ҳам рози эди.

Йигит-қизнинг бахтли дамлари бошланди. Иш тамом бўлиши билан Роза Франческонинг олдига, Франческо эса Розанинг ёнига шошиларди. Дам олиш кунлари эса кинотеатрларга, истироҳат боғларига боришади. Уларни кўрган кишилар:

— Узукка кўз қуйгандай бир-бирига монанд. Бахтли экан булар,— дея ҳавас қилишарди.

...«Қонун»да кўрсатилган 8 йил ҳам ўтиб кетди. Франческо ички ишлар министри номига рапорт ёзиб, Роза Мореттига уйланишига рухсат беришларини илтимос қилди.

Кунлар, ҳафта ва ойлар ўтди. Жавоб йўқ. Йигитнинг илтимоси сувга чўққан тошдек жимиб кетди...

— Яқинда жавоб оламиз. Жуда оз вақт қолди,— деб Франческо Розани овутарди.

Аммо бу икки ёшга «тақдир» кулиб боқмади. Франческо эрталаб ишга келиб, министр илтимосни рад этганлигини билди.

— Нега?! — Франческо ҳайрон.

— Сен танлаган қиз министрга ёқмабди!— дейишди идорадагилар.

— Ахир, министр Розани кўргани ҳам йўқ-ку!— қаршилик билдирди Франческо.

— Э, хом калла,— деди идора ходимларидан бири.— Сен танлаган қизнинг отаси коммунистларга хайрихоҳ экан. Бундай одамлар эса бошлиқларимизга ёқмайди. Энди Розани унутиб юбор. Орзуларинг бундан буён ҳам пучга чиқмаслиги учун бирор қиз билан танишишдан аввал унинг таржимаи ҳолини яхшилаб ўрган. Ёки ишдан истеъфо бер.

М. ШАРОМОВ.
АПН.

ҚИЛМИШ—ҚИДИРМИШ

(ПОВЕСТЬ)

Н. ТАРИАНОВ.

—Яна кичкина бўлса ҳам, лекин жиддий бир нарса бор. Унинг бошлиғи маслаҳатига қулоқ солинмаганлигини билиб қолиб унинг сабабини батафсил билмоқчи бўлган. «Айбдор» шу куни кечқурун инглиз билан учрашганлигини бутунлай рад қилган.

— Балким у ходим янглишгандир? Мастликда бўлади-ку. У ичмайди. Ҳозир унинг язва касали авж олиб кетган. Балиқ билан сабзавотдан бошқа нарса емайди. Ўзи ҳам софдил киши, ўртоғини зўрлайдиганлардан бўлмаса керак.

— Ўша инглиз ҳозир қаерда?

— Лондонга учиб кетди.

— У билан шуғулланишга тўғри келади.

Кўрайликчи, бу қанақа коммерсант экан. Шунақа зиёфатларга ишқивоз билан ҳам яқиндан танишиб қўяйлик.

— У Берлинда, ўзимизнинг ҳарбий идорамизда уч йил хизмат қилган. Ўтган йили илмий-техника делегацияси билан бирга Лондонга бориб келган.

— Унинг ишлари ҳақида қандай фикрлар бор?

— Лондон бўйича —ижобий. Унинг Берлинда бўлган вақтига келганда, бу ерда бир томони бор...

— Нима экан?

— У ишлаётган идорага бошчилик қилган генерал анча салбий фикр билдирди. Оғзаки айтиш билан кифояланмай, ёзма характеристика ҳам ёзиб Москвага қўмондонликка юборган. Шу характеристика бўйича армиядан демобилизация қилишган. Унга фронтда бирга бўлган ўртоқлари ёрдам беришган. У фронтда бўлган дўстларини генералнинг фикри ҳаддан ташқари рашкчи хотини айтган гапларнинг натижаси, деб тушунтирган. Ўша характеристикага имзо қўйган генерал бу аёлнинг марҳум отасининг дўсти бўлган. Буларнинг ҳаммасини улар оила можароси деб қўя қолишган. Лекин уни ҳарбий хизматда қолдириш мумкин бўлмади. Янги иш жойида чет элда ишлаб тажриба орттирган киши сифатида, Москвага келиб кетувчи чет эл фирмалари ва ташкилотлари вакиллари билан бўладиган ишларни бошқаришни топширишган. Ўзи яхши маош олади.

Уйида ҳамма нарса жойидагидек. Хотини энди ҳеч нарсадан шикоят қилмайди. Хуллас, шу нохуш воқеаларнинг ҳаммасидан сабоқ чиқарганга ўхшайди.

Борисов, Кривонос, Стебленкодан иборат уч совет чекисти олдида қийин вазифа турарди. Минг-минглаб софдил совет кишилари орасидан ифлос ишга қўл урган, ўз халқига, ўз оиласига, ўз болаларига хиёнат қилган кишини ахтариб топиш керак эди. Бу киши — агар табиатда шундай киши бўлса, қандай оғир жиноят йўлига кирганлигини тушунади албатта. У ифлос касбини ҳаммадан яширади, албатта.

Чет эл разведкасининг Москвадаги агенти, бегона томонга ўтиб кетган хоин бизда камдан-кам учрашини, бинобарин қари тулки уни фош бўлишдан сақлаб қолиш учун ўзининг бутун тажрибасини, бутун найрангларини ишга солишини чекистлар билардилар. Улар шундай тулки билан дуч келдилар. Улар шу тулкини енгишлари, албатта енгишлари керак.

Душманни фош қилиш, унинг ниқобини олиб ташлаш билан бирга, совет судига унинг жиноий фаолиятини очиб ташловчи рад этиб бўлмайдиган далилларни етказиб бериш талаб қилинарди. Масаланинг деярли энг мураккаб томони ҳам худди шунда. Масалан, Англияда «расмий сирлар» деб аталадиган қонунга биноан, «ҳукуматнинг мулки» бўлган ва «расмий сирлар» ёзилган ҳужжатни рухсатсиз қўлига олган кишини тюрьмага қамаб қўяверадилар. Совет Иттифоқида эса ўз эътиборига кўра ҳарбий ёки илмий техника жиҳатидан давлат сири бўлган материал ҳақиқатан ҳам хорижий давлатга сотилганлигини аниқлаш зарур. Бошқача қилиб айтганда, Британия суди кишини жиноий нияти учун қамаса, совет суди қилган конкрет ишлари учун, исбот этилган жинояти учун жазолайди.

Чекистларнинг нозик иши аниқ, бехато борди. Бу иш кўр-кўрона, таваккалига эмас, балки ҳар жиҳатдан пухта ўйлаб амалга ошириларди. Вақти келиб, дунёда британ қари тулкилари, американликларнинг қўпорувчилик ва жосуслик концернлари йўқ бўлиб кетган вақтларда бу изчил илмий ва жуда самарали иш системаси халқларнинг разолат ва хонавайронлик келтирувчи кучларга қарши курашини акс эттирувчи тарихий музейларда кўргазма бўлиб қолади.

Лекин бу ўринда шуни айтиш мумкин ва лозимки, чекистларга ҳар доим инсонлар катта ёрдам кўрсатиб келганлар. Оддий, лекин содда бўлмаган совет кишилари, уларнинг адолат деган нарсани нозик тушунишлари, ҳар қандай иллатга, найрангларга, қабихликка тоқат қилмаслик туйғулари чекистларга доим мадад бериб келди.

ЗАҲАРНИНГ ТАЪМИ

Эрталаб қаттиқ ёмғир ёғди. Кечаси кўп ичган Плахин кроватда ўралиб ётарди. Қаттиқ бош оғриғини, ланжликни эсдан чиқаришга тиришиб бўлган воқеани худди кеча бўлганидек аниқ эслай кетди...

Мана, қаттиқ момақалдироқ бўлиб ўтди. Момақалдироқ ғарбий Берлиндаги Цоо майдонини яқинидаги унча катта бўлмаган майхонанинг ола-була соявони тагида турган майор Плахиннинг ёнгинасида гумбурлади. Плахиннинг ёнида бир сарвқомат аёл пайдо бўлиб қолди. Унинг капюшони остидан қўнғир соч кўриниб турибди. Хира ёруғда аёлнинг майин юзи кўринди. Плахин қайрилиб унга қаради.

— Бир чектирсангиз дейман, — деди сарвқомат аёл эркалик билан.

(Давоми бор).

Бош газетанинг 28, 29 ноябрь, 1 ва 2 декабрь сонларида.

САМИМИЙ МИННАТДОРЧИЛИК

Ўзбекистон КП Хоразм область комитети ва область Совети ижроия комитети Хоразм областига Ленин ордени топширилиши муносабати билан табрик йўллаган ташкилотларга, муассасаларга, коллективларга, шунингдек барча ўртоқларга самимий миннатдорчилик изҳор этадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КП ХОРАЗМ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ, ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИДА СИРТДАН ЎҚИШГА СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқишга кирганлар бу курсларда 4, 6 ёки 10 ой ўқиб, Тошкент политехника, шунингдек мамлакатимиздаги бошқа олий ўқув юртларига кира оладилар. Курсларда математика, физика, химия, рус тили ва адабиёти, ўзбек тили ва адабиёти фанлари бўйича машғулотлар ўтказилади. Ана шу фанлар бўйича сиртқи студентларга дарсликлар ва контроль ишлар юборилади. Жумладан, математика бўйича 10 та топшириқ, физика бўйича 6 та, химия бўйича 6 та, рус тили ва адабиёти ҳамда ўзбек тили ва адабиёти бўйича 6 та топшириқ юборилади.

Тошкентда истиқомат қилувчилар учун машғулот ва консультациялар якшанба кунлари эрталаб соат 10 дан кундуз соат 3 гача олиб борилади.

Курсларга тўлиқ ўрта маълумоти бўлган ва халқ хўжалигининг турли соҳаларида ишлаётган кишилар қабул қилинадилар.

Ариза ва маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (нотариус тасдиқлаган), автобиография ва иш жойидан справка, институт маъмуриятига юборилиши керак.

Курсларда ўқувчилар 22 сўм тўлайдилар. Бу пулни почта орқали қуйидаги адрес бўйича юбориш мумкин: Тошкент шаҳри, давлат банкининг шаҳар бошқармаси, ҳисоб счети 114157. Пул юборганда институтнинг сиртқи тайёрлов курсларига деб кўрсатилиши керак.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Пахтакор кўчаси, 3, 4-қават 58-хона.

●

ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ВА ИРРИГАЦИЯ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

Қуйидаги мутахассисликлар бўйича сиртқи факультетга

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини механизациялаштириш, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш, гидромелиорация ишларини механизациялаштириш, гидромелиорация, ер тузилиши.

Кириш имтиҳонлари ўрта мактаб программалари асосида математика (ёзма ва оғзаки), физика (оғзаки), рус тили ва адабиёти (иншо) ёки ўзбек тили ва адабиёти (иншо) ва химия фанларидан олинади.

Аризалар институт ректори номига берилади ва унда танланган мутахассислик ҳамда уй адреси кўрсатилади.

Аризага қуйидаги ҳужжатларни қўшиб юбориш керак: олий ўқув юртига кириш учун характеристика, ўрта маълумоти тўғрисида ҳужжат (асл нусха), автобиография, медицина справкаси (форма № 286), 4 та фотосурат (суратлар бош кийимсиз 3х4 ҳажмда бўлиши керак).

Ариза ва ҳужжатлар қуйидаги адрес бўйича юборилиши мумкин: Тошкент шаҳри, Учительская кўча, 39, сиртқи факультет.

Кириш имтиҳонлари Тошкентда 1965 йил 16 январдан, бошқа областлардаги педагогика институти ҳузуридаги пунктларда 15 февралдан бошланади.

Ҳужжатлар 1965 йил 15 январгача қабул қилинади.

●

СССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРЛИГИ ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ

Қуйидаги мутахассисликлар бўйича сиртқи таълимнинг биринчи курсига

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Агрономия, агрохимия ва тупроқшунослик, мевачилик ва узумчилик, ўсимликларни ҳимоя қилиш, ипакчилик, қишлоқ хўжалиги экономикаси ва уни ташкил этиш, бухгалтерия учети ҳисоби, ўрмончилик.

Тўлиқ ўрта маълумоти бўлган ва қишлоқ хўжалиги бўйича ишлаб турган турли ёшдаги кишилар ўқишга қабул қилинадилар.

Ўзлари ишлаб турган соҳа бўйича ўқишга кирувчиларга имтиёзлар берилади.

Аризалар институт ректори номига берилади. Унда танланган мутахассислик кўрсатилиши ва қуйидаги ҳужжатлар илова қилиниши керак: автобиография, ўрта маълумоти тўғрисида ҳужжат (асл нусхаси), 3 та фотосурат (3х4), иш жойидан характеристика-тавсиянома, муассаса ёки корхона раҳбарлари томонидан тасдиқланган меҳнат дафтарчаси, турар-жойидан справка, медицина справкаси (286 форма).

Институтга кирувчилар физика — оғзаки (бу фандан қишлоқ хўжалиги ва уни ташкил этиш ҳамда бухгалтерия ҳисоби мутахассисликларига кирувчилар имтиҳон топширмайдилар), химия — оғзаки, математика — ёзма ва оғзаки (бу фандан ўрмончилик, қишлоқ хўжалиги экономикаси ва уни ташкил этиш ҳамда бухгалтерия ҳисоби факультетларига кирувчилар имтиҳон топширадилар), рус тили ва адабиёти — ёзма, ўзбек тили ва адабиёти — ёзма (ўзбек группалари учун) фанларидан кириш имтиҳонлари топширадилар.

Аризалар 1965 йил 15 январгача, кириш имтиҳонлари эса 16 январдан 15 мартгача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Киров кўчаси, 22. Сиртқи факультетга қабул қилиш комиссияси.

Ўқув консультация пунктларининг адреслари:

Фарғона водийси бўйича — Андижон шаҳри, Советская кўчаси 3. Бухоро, Қашқадарё ва Сурхондарё областлари бўйича — Қарши шаҳри, давлат педагогика институти.

Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССР бўйича — Нукус шаҳри, давлат педагогика институти.

Кириш имтиҳонлари юқорида кўрсатилган институтлардаги ўқув-консультация пунктларида қабул қилинади.

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

●

СССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРЛИГИ ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ИНСТИТУТИ

1965 йилга қуйидаги мутахассисликлар бўйича сиртқи ва қатнаб ўқийдиган аспирантурага

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Энтомология, ўсимликлар физиологияси, умумий деҳқончилик, агрохимия, селекция ва уруғчилик, пахтачилик, сабзавотчилик, мевачилик, ўсимликшунослик, фитопатология ва ўсимликларни ҳимоя қилиш, ипакчилик ва тутчилик, ўрмончилик, экономика, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва планлаштириш статистикаси.

Қатнаб ўқийдиган аспирантурага ёши 35 дан ошмаган, сиртқи аспирантурага эса 45 ёшгача бўлган ва олий маълумотли, илмий тадқиқот ишига қобилиятли ҳамда илмий педагогик соҳада камида икки йил ишлаган кишилар қабул қилинадилар.

Аспирантурага кирувчилар олий ўқув юрти программаси ҳажмида: мутахассислик бўйича: КПСС тарихи ва чет тилларнинг биридан имтиҳон топширадилар.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни юборишлари керак: ректор номига ариза, олий ўқув юртини битирганлиги тўғрисидаги ҳужжатнинг нотариус тасдиқлаган нусхаси, зачет ведомостидан кўчирма, кадрларни ҳисобга олиш бўйича шахсий варақа ва 2 фотосурат (4х6), сўнгги иш жойидан характеристика, автобиография, эълон қилинган ишлари ихтиролари тўғрисидаги маълумотлар, шунингдек тажриба-конструкторлик ишлари тўғрисидаги маълумот ва унга берилган баҳолар.

Илмий ишлари бўлмаган кишилар илмий докладлар (рефератлар) топширадилар.

Кириш имтиҳонлари топшириш ҳуқуқини олган кишиларга иш ҳақи сақланган ҳолда иш жойидан 30 кун отпуска берилади ва иш ҳақи сақланмаган ҳолда олий ўқув юртига бориш ва келишга кетадиган муддатга отпуска берилади.

Аризалар қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Киров кўчаси, 22. Телефон: 27181.

●

ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙЎЛ ИНЖЕНЕРЛАРИ ТАЙЁРЛАШ ИНСТИТУТИ

институтга кирувчилар учун имтиҳонларга тайёргарлик кўриш олти ойлик пуллик курсларига ўқувчилар

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Халқ хўжалигининг турли соҳаларида ишлаётган ва ўрта маълумотли ҳамма гражданлар қабул қилинади.

Машғулотлар рус ва ўзбек тилларида ҳафтада уч марта ўтказилади.

Кириш учун ариза, ўрта маълумоти тўғрисида ҳужжат, иш жойидан справка ва паспорт керак.

Ўқиш учун 22 сўм 50 тийин тўланади.

Машғулотлар 16 декабрда бошланади.

Аризалар юбориш учун адрес: Тошкент шаҳри, Оборонная кўча, 1-ўқув корпуси. 231 а номерли хона. Соат тўрт яримдан еттигача қабул қилинади.

●

В. В. КУЙБИШЕВ НОМИДАГИ САМАРҚАНД ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ

1964—65 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича қатнаб ўқийдиган аспирантурага қабул эълон қилади: паразитология, узумчилик (икки ўрин), чорва молларининг наслини кўпайтириш, хусусий зоотехния (икки ўрин), экономика, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштириш ва ташкил этиш, микробиология-ветеринария (икки ўрин), фармакология ва токсикология ветеринарияси, акушерлик ва сунъий қочириш;

сиртқи аспирантурага қуйидаги мутахассисликлар бўйича: паразитология, агрохимия, узумчилик, хусусий зоотехния (икки ўрин), қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва планлаштириш, экономика.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Самарқанд шаҳри, Карл Маркс кўчаси, 77.

●

ЎРТА ОСИЁ ПАХТАЧИЛИК ДАВЛАТ КОМИТЕТИ 1965 ЙИЛДА ҚАТНАБ ЎҚИШ ВА СИРТДАН ЎҚИШ УЧУН ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА АСПИРАНТУРАЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

ЛЕНИН ОРДЕНЛИ БУТУНИТТИФОҚ ПАХТАЧИЛИК ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ — СоюзНИХИ. Радиобиология, химия биологияси, микробиология, ўсимликлар физиологияси, умумий деҳқончилик, суғориладиган ерларда мелиорация, агрохимия, ўсимликшунослик. (Адрес: Тошкент область, Калинин район, «Ботаника» почта бўлими).

Қишлоқ хўжалигини электрлаштириш ва механизациялаш Ўрта Осиё илмий тадқиқот институти: қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини механизациялаш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини электрлаштириш мутахассисликлари бўйича (адрес: Тошкент область, Янгийўл райони).

СоюзНИХИнинг селекция, генетика, уруғчилик бўйича Ўрта Осиё филиали: радиобиология, генетика, цитология, селекция ва уруғчилик мутахассисликлари бўйича (адрес: Тошкент область, Калинин райони, селекция институтининг почта бўлими).

ЎСИМЛИКЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ЎРТА ОСИЁ ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ: энтомология, фитопатология, ўсимликларни ҳимоя қилиш мутахассисликлари бўйича (адрес: Тошкент шаҳар, 3-Носиров тупиги, 20. Телефон — 31683).

ТУПРОҚШУНОСЛИК ЎРТА ОСИЁ ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ: микробиология, тупроқшунослик, агрохимия мутахассисликлари бўйича (адрес: Тошкент шаҳри, Абдулла Тўқаев кўчаси, 1. Телефон 28348).

ТОЖИКИСТОН ТУПРОҚШУНОСЛИК ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ: микробиология, гидрогеология, гидравлика ва гидрогеология инженерлиги, гидротехника қурилишлари, суғориладиган ерлар мелиорацияси, тупроқшунослик ва агрохимия мутахассисликлари бўйича (адрес: Душанба шаҳри, 25, Ленин проспекти, 21. Телефон 3733).

ЎРТА ОСИЁ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ЭКОНОМИКАСИ ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ: экономика, қишлоқ хўжалигини планлаштириш ва ташкил этиш мутахассисликлари бўйича (адрес: Тошкент шаҳри, Ленинградская кўча 28. Телефон 30700).

ЎРТА ОСИЁ ТУПРОҚШУНОСЛИК ИНСТИТУТИНИНГ ҚИРҒИЗИСТОН ФИЛИАЛИ: микробиология, суғориладиган ерларда мелиорация, тупроқшунослик, тупроқ географияси мутахассисликлари бўйича (адрес: Фрунзе шаҳри, Пушкин кўчаси 78).

ЎРТА ОСИЁ СУВ ПРОБЛЕМАЛАРИ ВА ГИДРОТЕХНИКА ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ: гидравлик машиналари, иш жараёнларини автоматлаштириш, гидравлика ва гидрология инженерлиги, гидроэлектростанция ва гидроэнергетика ускуналари, қурилиш конструкциялари ер ости қурилишларининг асосий ва фундаменти, сув билан таъминлаш ва канализация, қурилиш материаллари деталлари, асбоблар, сув иншоотлари қурилиши, қурилишдаги ишларнинг технологияси ва уларни механизациялаш, суғориладиган ерларда мелиорация мутахассисликлари бўйича (адрес: Тошкент шаҳри, Якуб Колас кўчаси, 24).

ТУРКМАНИСТОН СУВ ПРОБЛЕМАЛАРИ ВА ГИДРОТЕХНИКА ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ: гидравлика ва гидрология инженерлиги, сув иншоотлари қурилиши, суғориладиган ерларда мелиорация мутахассисликлари бўйича (адрес: Ашхобод шаҳри, Островский кўчаси, 30).

ҚИРҒИЗИСТОН СУВ ХЎЖАЛИГИ ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ: гидравлика, гидрология инженерлиги, сув иншоотлари қурилиши, суғориладиган ерларда мелиорация мутахассисликлари бўйича (адрес: Фрунзе шаҳри, «Партия XXII съезди» кўчаси, 267).

• ТУРКМАНИСТОН ТУПРОҚШУНОСЛИК ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ: биологик химия, энтомология, ўсимликлар физиологияси, гелминтология, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини механизациялаш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини электрлаштириш, умумий деҳқончилик, суғориладиган ерларда мелиорация, тупроқшунослик, агрохимия, селекция ва уруғчилик, сабзавотчилик, ўсимликшунослик, фитопатология ва ўсимликларни ҳимоя қилиш, экономика, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва планлаштириш мутахассисликлари (адрес: Туркманистон ССР Ашхобод шаҳри, 16-почта бўлими, телефон 2259).

ТОЖИКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛМИЙ ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ: биофизика, биологик, химия, микробиология, ўсимликлар физиологияси, кишилар ва ҳайвонлар физиологияси, генетика, цитология, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини механизациялаш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини электрлаштириш, умумий деҳқончилик, суғориладиган ерларда мелиорация, агрохимия, селекция ва уруғчилик, мевачилик, ўсимликшунослик, фитопатология ва ўсимликларни ҳимоя қилиш, чорва молларининг турини кўпайтириш, чорва молларини озиқлантириш экономика, қишлоқ хўжалигини ташкил қилиш ва планлаштириш мутахассисликлари бўйича (адрес: Душанба шаҳри).

Аризалар 1965 йил 1 январгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1 январдан 1 февралгача давом этади.

Ариза ва ҳужжатлар (дипломнинг нотариал контора томонидан тасдиқланган нусхаси, қўшимчаси, кадрлар бўлимидан берилган ҳужжат, характеристика, 2 та фотосурат, ўз мутахассислиги бўйича илмий ишлари ва рефератлар рўйхати) тегишли институтнинг директори номига юборилади. Давлат комитетининг аспирантуралари ва институтлари тўғрисидаги справкани қуйидаги адресга мурожаат қилиб олиш мумкин: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 8. Телефон 41263. 22-хона.

А. Н. ОСТРОВСКИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ТЕАТР-РАССОМЛИК ИНСТИТУТИ

қуйидаги вакант вазифаларда ишлаш учун конкурс эълон қилади:

чизмакашлик, рассомлик бўйича кафедра мудирлари, доцентлар: керамика ва графика бўйича старший ўқитувчилар, тўқимачилик ва театр декорациялари бўйича ўқитувчилар керак. Конкурс муддати — 31/XII гача.

Шунингдек секретарь-машинистка, машинистка, ротатор-машинистка, электромонтер, водопроводчи-слесарь, дурадгорлар керак.

Мавсумда ишлаш учун: гардеробчи, печка ёқувчилар керак.

Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Шелковичная кўчаси. 77.

* * *

ОРТОПЕДИЯ ВА ТРАВМАТОЛОГИЯ ИЛМИЙ ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳри, Каблукова кўчаси, 9.)

Қуйидаги мутахассисликлар бўйича конкурс эълон қилади:

Ортопедия бўлимларининг старший илмий ходимлари (3 ўрин), протез-экспериментал бўлимига.

Ортопедия бўлимига младший илмий ходимлар (2), травматология (2).

Касалхона ординаторлари: ортопедия (5), травматология (4), нейрохирургия (3), анестезиолог-врачлар (3).

Конкурс муддати бир ой.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.
Р. 12201. ИНДЕКС — 64543. Н. Б. 281.